

Szénási Miklós írásai

TARTALOM

MESÉK KÖNYVE
SZEPTEMBERI MESE
OKTÓBERI MESE
NOVEMBERI MESE
DECEMBERI MESE
JANUÁRI MESE
FEBRUÁRI MESE
MÁRCIUSI MESE
ÁPRILISI MESE
MÁJUSI MESE
JÚNIUSI MESE
JÚLIUSI MESE
AUGUSZTUSI MESE
NÖVÉSBEN VAGYOK
MEGYEK A BOLTBA
AZ ÁLLATOK
AZ INDIÁN ÉS A LOVAG
ÉS AZELŐTT?
MESE
FOGAT MOSNI
ELALVÁS ELŐTT
ESTE MÁR...
NYÁRI SZÜNET
TORNAÓRA
A MENZÁN
VAN EGY TÖRTÉNETEM

DÉLUTÁN OTTHON
SZOMBAT ÉS VASÁRNAP
ÚT A BOLTBA
SZOMBAT VAN
BIZTOS?
KI LAKIK AZ ERDŐBEN?
FELELÜNK
EZ A GYEREK!
AZ ELSŐ HÓ
Ő AZTÁN IGEN
AKÁCLEVÉL
CSAK EGY UGRÁS
ÜNNEP ELŐTT
NÖVÉSBEN VAGYOK
A FEHÉR TORONY KÖNYVTÁRA
A SÁTOR
TÖRTÉNET EGY ROSSZHÍRŰ HÁZRÓL
ZOOPARK
AZ IMAGINÁRIUS
A NAGY OLAF BRENNER ÉS A
MÉLTATLAN
FÉRFIREGÉNY/A VÁROS
A KERT

MESÉK KÖNYVE¹

¹ Az első mesék 1995 őszén születtek, majd havi rendszerességgel gyarapodott a sor. Tudomásom szerint nagy örömet szereztem velük Kődöböcz Gábor egri irodalomtanár és esztéta kislányának, aki ágyban fekszik. /Szénási Miklós/

SZEPTEMBERI MESE

Szeptember meséje rövid és szomorú mese. Alig hosszabb, mint egy falevél röpte és alig fejeződik be, lesz nagy sírás-rívás. Mert szeptemberben véget ér a nyár, de túl ezen, más dolgok is könnyen megtörténhetnek.

A Szélkirály szomorú esete például. Szélkirály szerelmes szélvész volt, imádottja pedig könnyű szellőcske, Szélike kisasszony. Nyáron sokat szállkostak együtt a vakítóan szikrázó égbolton, de ahogy a világ új csillagképbe gördült, Szélike beteg lett.

Eleinte csak az látszott, mennyire bágyadt, mennyire sápadt. Aztán szeméből könnyek kezdtek el potyogni, már beszélni sem tudott. Észre sem vette senki, olyan hirtelen ment el.

Szélkirály minderről csak akkor értesült, amikor kalandos útjáról, a messzi déli tengerekről hazaérkezett. Őrjöngve, bőszen rohant ki a szélpalotából és haragjában megfogadta, addig nem nyugszik, míg mindent el nem pusztít, mert nem élet az élet Szélike kisasszony nélkül.

Zúgott Szélkirály, hulltak a levelek zörögve, sárgán és fonnyadtan. Az emberek összehúzták magukon esőkabátjukat és nem értették, a napos augusztus után miért romlott el ilyen hirtelen és váratlanul az idő. A meteorológusok mindenféle okos és hivatalos magyarázatokat mondtak a televízióban, de aki jobban ismerte a világot, az tudta, hogy itt egy nagyszerű lény méltóságos és hiábavaló küzdelméről van szó.

Szélkirály mintha sohasem fáradhatna el, úgy zúgott végig a világon. Egyszer aztán megtorpant és hátrahőkölt: mert feltaszított egy kislányt az utcán, akinek a kis kosárkájából szertegurult minden, amit vitt haza a beteg édesanyjának a boltból. A kislány szemében könnyek jelentek meg, a könnyek felszínén pedig, mint a tükörben, Szélike kisasszony apró arcképe.

Szélkirály ekkor emberi alakot öltött, odalépett a kislányhoz és segített neki összeszedni a földről a holmiját. Még haza is kísérte, nehogy baja essen.

A meteorológusok pedig egyáltalán nem értették, hogyan szűnt meg egyik pillanatról a másikra az a tomboló, haragos szélvihar.

OKTÓBERI MESE

Október meséje az órák meséje. Az óráké, melyek rendíthetetlen nyugalommal állnak helyükön és megfontoltan és rendületlenül mozgatják mutatóikat előre.

Az idő telik, a mutatók haladnak. Az órák számlapja mögött pedig, ahol fogaskerek, tengelyek, és mindenféle fényes és olajos alkatrészek forognak, morognak, zakatolnak, ott él a sötétben az óramanó. Az óramanó pontosan akkora, hogy kényelmesen elférjen a saját órájában, mert minden órának saját, külön manója van. Az óramanó gondoskodik arról, hogy minden a legnagyobb rendben menjen. Az idő megy, nem állhat meg az óra sem.

A debreceni Nagytemplom toronyórája messzire látszik, hatalmas számlapja mögött természetes óramanó lakott. Úgy járt-kelt, hogy se a harangozó, se a tiszteletes úr soha észre ne vegye. Végezte a dolgát és gondoskodott arról, hogy az emberek, akik messziről felnéztek a toronyra, mindig tudják, mennyi is a pontos idő, nehogy elkéssenek a vásárról, az iskolából, a munkájukból.

Történt azonban egy októberi hajnalon, hogy az óramanó, aki nagyon álmos volt, megcsúszott a toronyban és lebucskázott a lépcsőkön, egészen legurult, le a folyosóra, onnan pedig ki az utcára. Még nem kelt fel a nap, ez volt a szerencséje. Mert az óramanó olyan szerzet, akit nem érhet fény és nappal mindig az órájában kell dolgoztatnia. Sötét volt még, nem járt senki az utcán. Még a kondás is csak nyitogatta a szemét a paplan alatt, hogy menni kéne, éhesek lesznek lassan a malacok.

Felállt az óramanó, de húzta ám nagyon a lábát, a dereka is ropogott, mintha darabjaira tört volna. Elindult felfelé a toronyba. Csakhogy annyira fájt minden porcikája, meg kellett állnia minden harmadik lépcső után. A torony, a torony órája pedig nagyon magasan volt még.

- Nekem már biztos, hogy végem lesz... - morogta a fogai között. A szél éppen ott süvített a toronyban, meghallotta, mit mondott az óramanó. Bár hirtelen és szeles fickó volt, de jószívű, ezért kiröppent az égre és sűrű felhőket tolt napkelet irányába, ha égi útján odaérne a kelő nap, ne világosítsa meg a várost.

A napnak azonban az a sűrű felhőzet nem jelentett volna akadályt, de látta a szél munkáját a Csonkatemplom toronyórájának manója, a Vöröstemplomé is. Megkérdezték a szelet, ugyan miben munkálkodik.

- Ha felkel a nap és nem ér fel toronyórájába a Nagytemplom óramanója, jaj lesz neki - süvítette a szél.

A két óramanó egyszerre gondolt valamit és ráadásul ugyanazt. Minden erejüket összeszedték, megragadták órájuk főtengelyét és megállították a hatalmas gépezeteket. A mutatók megálltak, egy lépést sem haladtak előre. Minden toronyóra, minden óra manója, akik csak látták, mit csinálnak, ugyanazt cselekedték. Az idő megtorpant, a nap pedig nem bírt feljutni a helyére. Kerek egy órán keresztül minden és mindenki a helyén vesztegelt. A manók azonban nem bírták tovább, elengedték a főtengelyt és az idő abban a pillanatban úgy meglódult, hogy megint a helyére ért. A nap is felröppent az égre, hirtelen, mint valami nagy buborék. Csak a kondás, meg a sívító, éhes malacok vettek észre valamit a nagy munkából, hogy már kint jártak a határban és még mindig nem ragyogott úgy a nap, ahogy szokott, aztán meg olyan váratlanul pattintotta fel a szemét...

A Nagytemplom óramanója éppen felért a toronyba, éppen magára zárta az óraajtót. Megmenekült, dolgozhatott tovább kedves órájában.

Azért ha ott járnátok a toronyban, fent, ne keressétek. Szeles, veszélyes hely az, ráadásul az óramanók más vidékre költöztek, mert egyre kevésbé bírták elviselni a füstös háborúkat, a zajos világot, és azt a rohanó, értelmetlen tempót, amit az emberek magukra kényszerítettek.

NOVEMBERI MESE

November meséje a vad vihar és a bátor hajósok meséje. A haragos szél és a titokzatos tenger meséje, az elfeledett világ meséje. Én mesélem ezt nektek, aki magam is egy vagyok a tenger vándorai közül.

Történt egyszer, talán száz esztendeje, hogy egy kisebb bárka ringatózott a messzi Észak hideg tengerén. Tizenhárom matróz dolgozott fedélzetén és egy féllábú, komor hajóskapitány, akitől sokan nagyon féltek, mert csak ránézett az emberre és megmondta, miféle gondolatok járnak a fejében. Állítólag száz nyelven beszélt és ötven nyelven írt, olvasott.

A tengerészek jól ismerik az eget és a vizet, látták, nagyon sűrűsödnek a felhők, vihar készülődik. Északnyugatról erős szél lobogtatta a vitorlákat.

- Ez a vihar vagy elsodorja ezt a lélekvesztőt - morogta a kapitány és toppantott falábával a fedélzeten -, vagy kisüt a nap és olyan fényesség lesz, hogy belevakulunk.

Alighogy ezt kimondta, az orkán olyan erővel zúdult a hajóra, hogy az árbocok vitorlástól a tengerbe zuhantak, egy szempillantás alatt a hajó is majdnem elsüllyedt. Két ember azonnal a tengerbe veszett, a többiek csak azt látták, hogy a hullámok rájuk borulnak.

- Hahó, vihar! - kiáltotta a kapitány és erősen kapaszkodva újat koppantott falábával.

Újabb szélroham támadt rájuk, a hajótest pörögni kezdett a vízben, mint a bűgőcsiga. Két embere megint vízbe hullott a kapitánynak, aki továbbra sem rettent meg, dobogó szívvel folytatta:

- Lehet, hogy most te vagy az úr, de alul a mélyben...

Hatalmas hullámhegy magasodott a hajó felé ebben a pillanatban, mint óriási száj nőtt, növekedett, két matróz ordítva a vízbe vetette magát rettenetes félelmében.

- ...csend van és a felhők fölül...

Mintha parányi pálcika lett volna a hajó, ahogy a hullámhegy hirtelen lesüllyedt, a maradék legénységgel magasra emelkedett, ott táncolt a habokon. Az egyik tengerész úgy látta, mintha nem is lenne tengervíz alattuk, mintha szállnának a levegőben: szívéhez kapott a sokat próbált férfiú és holtan rogyott össze.

- ...legkésőbb tavasszal kisüt a nap.

A kapitány befejezte a mondatot. A tenger elcsitult, kisimultak ráncai. Messze-messze felderengett a nap.

- Hányan maradtunk? - kérdezte a kapitány a matrózokat.

- A kapitány úrral együtt heten - jelentette a legidősebb tengerész.

- Föld! - kiáltotta az egyik matróz.

Messzire valóban látszott valami. Az ár sodorta őket, s ahogy közeledtek, egyre inkább alakot öltött. Fehér sziklákon fehér házak, szikrázó kék ég alatt.

- Milyen meleg lett hirtelen! - csodálkoztak a hajósok és ledobálták átázott téli ruháikat.

Egy városba értek, ahol forró nyár volt és vörös bőrű, kedves emberek köszöntötték őket.

Nem is kérdeztek semmit, mesteremberek jöttek, sűrögtek, forogtak, rendbehozták a sérült hajót, szebb lett, mint valaha. Vagy nagyon sokan voltak, vagy varázslat is lehetett a dologban, de annyi időbe sem telt az egész, míg egy jó pipát elszív egy igazi tengeri medve. Amikor a vörös bőrű férfiak végeztek a munkával, se szó, se beszéd, eltűntek, a hajó pedig a hirtelen feltámadó, könnyű sós szélben távolodott a szigettől.

A legifjabb tengerész úgy látta, hogy a víz örvényleni kezd a szárazföld körül, és egyszerre elsüllyednek a házak, utcák, emberek a mélybe, de erre nem mert volna megesküdni. Szólni akart a társainak, de ahogy a kapitány ránézett és toppantott a lábával, jobbnak gondolta, ha hallgat.

Lassan megint hideg lett, olyan, mint novemberben szokás az Északi-tengeren. Szótlanul dolgozott mindenki, mintha mi sem történt volna. Amikor két hét múlva kikötöttek, mindegyik matróz más hajóra szerződött, kivéve a legifjabbat, aki ott maradt a féllábú kapitánynál.

Sokat tanult tőle, s mindazt a tudást, amit megszerzett, egy nagy fekete könyvbe írta. Ezt a könyvet elrejtette egy szigeten. Én az unokája vagyok, s azért lettem tengerész, hogy nyomára bukkanjak annak a tudásnak, amiről a mai világ már alig tud valamit.

DECEMBERI MESE

December meséje az autó meséje és az erdőben élő fenyőfa meséje. Bárkivel megtörténhetne, ami Dörreni úrral és az autójával történt, azért mesélem el, hogy tanuljatok belőle.

Dörreni úr nagyon gazdag volt, vagy nagyon szegény, erre már nem emlékszem. Az bizonyos, volt egy fehér autója, állandóan azzal járt mindenhova. Még a boltba is kenyérért meg tejért, pedig oda aztán mehetett volna gyalog is, mert közel volt. Dörreni úr pedig annyira keveset mozgott, hogy kilenc lépcső megmászása után már alig kapott levegőt.

Egy téli reggelen, amikor felébredt, azt mondta Dörreni úr:

- Szombat van és vészesen közel van már a karácsony. Ideje nekem is beszereznem egy fenyőfát.

Felöltözött, evett egy szelet kenyeret és úgy ült be az autójába, hogy fogat sem mosott.

- Micsoda szagod van - mondta az autó. - Nem elég azt a sok kenceficét magadra kenni, mosakodj meg rendesen.

- Csend legyen - vonta össze haragosan a szemöldökét Dörreni úr. - Irány a Zöldeerdő.

A Zöldeerdő ott lélegzett a város mellett, de bizony már alig kapott levegőt, mert a kirándulók szétdobálták a szemetet a fák alatt és belepiszkoltak a forrás vizébe, a virágokat letépdelték és a szebb kavicsokat hazavitték.

Az erdő szélén egy rozsdásodó tábla hirdette piros betűkkel: Gépjárművel behajtani tilos!

Dörreni úr úgy tett, mintha nem is vette volna észre a táblát, úgy fordult rá az erdei útra, hogy alig lassított. Majdnem elütött két nyulat. Nem törődött semmivel, csak a fákat nézegette, melyiket fogja majd kivágni és hazavinni karácsonyra. Az egyik túl nagy volt, a másik túl kicsi.

Egyre beljebb járt már az erdőben, gondolt egy nagyot, fékezett és kiszállt az autóból. Gyalogosan ment a fák közé, hátha megtalálja azt, amelyik éppen jó lesz. Közben azt vette észre, hogy lágy, könnyű pelyhekben esni kezd a hó.

- Micsoda ocsmány idő - mondta Dörreni úr. - Fel vagyok háborodva.

Ezt mondta, de nem fordult vissza. Ment és kereste a fenyőfát.

Észre sem vette, hogy röpült az idő. Délután három is elmúlt már, ilyenkor hamarabb sötétedik, a nap már búcsúzkodva figyelt a világra a vastag felhőtakaró mögül.

- Ez az! - állt meg Dörreni úr egy gyönyörű szál ezüsfenyő mellett. - Téged foglak kivágni. Te leszel az én karácsonyfám.

- Én ugyan nem - rázta meg tűleveleit a fa.

- Micsoda? Még feleselni merészelsz?

- Nem leszek karácsonyfa egy meleg szobában, de leszek karácsonyfa itt a havas téli erdőben - mondta a fenyő.

- Menten kiváglak - csikorgatta fogait Dörreni úr.

- Képes lennél kivágni azért, hogy néhány nap múlva a szemétkébe hajíts? Eszedbe sem jut, hogy nekem fáj, amikor a fejsze hozzámér?

- Engem az nem érdekel! - tajtékozott Dörreni úr. A fenyő erre elnevette magát.

- Rendben, próbáld meg, tégy, amit akarsz.

Dörreni úr kapta a fejszéjét - azaz kapta volna, de ott felejtette az autójában.

- Rögtön jövök - fenyegette meg a fenyőt.

Ment volna az autójához, de nem emlékezett, hol jött, melyik úton, mert az egyre sűrűbb pelyhekben hulló hó pillanatok alatt eltakarta nyomait. Indult erre, indult arra, ismerős is volt, meg nem is a táj.

Közben az autóját is belepte a hó. Egy őz járt arra, odahajolt az autóhoz és azt mondta neki:

- Ne félj, ez a hó betakar, megvéd majd az időjárás viszontagságaitól, tavasszal meg, ha elolvad, biztosan megtalál a gazdád.

Az autó megnyugodott, különösen akkor, amikor az őz azt is elárulta neki, hogy alatta fognak meghúzódni azok a kisebb állatok, akiknek már nem volt érkezésük befejezni a téli szállásuk építését. Olyan mély autóálmomba merült, amilyen csak létezik, nem is gondolt Dörreni úrra.

Dörreni úr egész éjszaka ott keringett az erdőben, rettenetesen fázott és fáradt volt már, amikor váratlanul megtalálta a városba vezető utat. Örült, hogy hazaért, nem is törődött sem az autójával, sem az autó hátsó ülésén heverő fejszével.

Ezen a télen, de a következőn és a többin sem állított fenyőt Dörreni úr, csupán egy kisebb koszorút tett a szobájába. Gyertya azon is égett, annak fényében is éppen olyan szép volt a karácsony.

Az autó örökre kinnmaradt az erdőben. Az erdő népe megszerette, a szelek homokot szórtak rá, domb lett belőle. A felhők megöntözték a friss dombot, hamarosan fű nőtt rajta és virágok. Az ezüsfenyőből pedig, amelyiket Dörreni úr ki akart vágni, az egyik legszebb fenyőfa lett az erdőben.

JANUÁRI MESE

Január meséje Zöld Alvó meséje. Zöld Alvóé, aki nem párna, nem maci, nem béka, de egy kicsit mindegyik. A szeme két kis fekete pont, éppen akkora, hogy láthassa a világot éjjel is, nappal is.

Zöld Alvó egy polcon lakott, Bence szobájában. Napközben néha ide-odatették a felnőttek is, meg a vendégségbe érkező gyerekek is, de amikor eljött az este, mindig ott volt a kisfiú ágyán.

- Aludj jól - mondta búcsúpuszi után az anya, és lekapcsolta a lámpát.

Hirtelen sötét lett a szobában, de mire Zöld Alvó szeme megszokhatta volna, elaludt. Gyakran még a kisfiúnál is hamarabb, aki néha felkelt, odaosont az ajtóhoz és ott várt, hátha igazából mégsincs itt az este, csak megszokásból, vagyis tévedésből fektették le aludni. Aztán amikor megértette, hogy hiába, ez az éjszaka igenis valóságosan éjszaka és úgysem jön be senki, szépen visszament az ágyába, és magához ölelte Zöld Alvót. Az már ilyenkor rendszerint mélyen aludt, csak úgy morrant, meg mörrent egyet álmában, de azt is olyan halkán, hogy még Bence sem hallotta meg. Egyszer, karácsonyon túl, húsvéton még innen a kisfiút elvitték a szülei vendégségbe a nagyszülőkhöz. Ők nagyon szerették volna, ha Bence náluk alszik.

- Akarsz itt aludni nagyanyádéknál? - kérdezte az apa, aki nagyon szeretett újságot olvasni.

Micsoda izgalmas kaland lesz ez - gondolta Bence. Idegen helyen, idegen szobában aludni. Lehet, hogy itt nem is lesz éjszaka. Lehet, hogy nem is kell majd aludni, csak nagyon-nagyon sokára.

- Akarok - mondta az apának, aki újságja mögül rákacsintott:

- Aztán jó legyél!

A szülők hazamentek, Bence meg ott maradt nagyapánál és nagyanyánál a második emeleti lakásban. Nagy meglepetésére itt is úgy alakult minden, ahogy otthon szokott: vacsora, fürdés, esti mese egy színes mesekönyvből és jóéjt-puszi.

- Aludj jól, kisunokám - mondta nagyapa.

- Aludj jól - mondta nagyanya is és lekapcsolta a lámpát.

Nehezen jött álom Bence szemére. Ez a sötét idegen sötét volt, más tárgyak vették körül, más zajok. Ráadásul hiába nyúlt a párnájához, sehol sem talált valakit.

- Zöld Alvó! Bárcsak itt lennél! - suttogta a sötétben és igazából azt szerette volna, ha otthon lehet, a saját szobájában, a saját ágyában.

Zöld Alvó ezalatt Bence otthoni ágyában forgolódott. Az ő szemére is nehezen szállt álom, mert hiányzott a kisfiú kicsi kezének érintése. A szülők neki, a kis zöld figurának egyetlen szóval sem mondták, hogy Bence hol van, Zöld Alvó pedig mindenféle rémséges dolgokat képzelt el. Lehet, hogy az autóban felejtették a kisfiút? Vagy nem szállt be a liftbe és most a lépcsőházban kóborol?

Zöld Alvó hirtelen hangokat hallott. Mintha valaki nagyon-nagyon-nagyon-nagyon messziről a nevét mondta volna.

- Ki szólít? Hahó? Ki szólít? - kérdezte, de nem kapott választ. Ekkor nagy levegőt vett, lehunyta a szemét és azt mondta:

- Nincs mit tenni, odaálmodom magam, most rögtön. Azonnal.

Azzal lehunyta a szemét és amikor kinyitotta, egy idegen szobában volt, egy idegen ágyon, ahol egy ismerős kisfiú forgolódott.

- Hát te hogy kerültél ide? - ült fel Bence és lecsúszott róla a paplan.

- Azt álmodtam, hogy itt vagyok - mondta Zöld Alvó. - Hol vagyunk most? Rablók fogságában? Vagy erdei vadászházban?

- Nagyanyánál meg nagyapánál. Ez a kisebbik szobájuk. Nem is gondoltam, hogy milyen nehéz lesz nélküled aludni.

- Nehéz? Miért lenne nehéz? Te nem tudtad, hogy az Alvók mindig ott alusznak, ahol a gazdájuk?

- Az Alvók? Miféle Alvók?

- Van Kék, Piros, Sárga, Rózsaszín, Barna, Bordó, Lila, Narancs Alvó, ahány színe csak van a szivárványnak, még annál is több kilencel.

- Te milyen Zöld vagy?

- Én? Nem Füzöld, meg nem Tengerzöld. Csak egyszerűen Zöld.

- És te is itt vagy velem mindig?

- Ha alszol. Ilyen alkalom, mint most, csak egyszer lehet.

- Milyen alkalom? - ráncolta homlokát a sötétben Bence.

- Hogy este van, ébren vagy és mi itt beszélgetünk. Mindig csak akkor beszélgethetünk, ha már te is, meg én is alszunk. Minél mélyebben, annál jobb.

- Te Zöld Alvó! - mondta gyanakodva a kisfiú. - Ezt én nem értem. Ha alszunk, hogyan beszélgethetnénk?

- Á, ez roppant egyszerű. Ha alszol, ott vagy az álmok birodalmában. Ott éled az életed, én meg, mint alvó-iparos, veled megyek. Sőt. Tudod ugye, hogy mindig én szoktam hamarabb elaludni? Ez azért van, mert átmegyek az álmok országába és intézkedem, hogy szíves szóval fogadjanak, ha megérkezel.

- Érdekes, én erre reggelente sohasem emlékszem - mondta Bence.

- Ennek így kell lennie - mondta Zöld Alvó. - Ez a szabály. Ezért mondtam el neked, hogy most már sohase feledd el és tudd, mindig ott vagyok veled.

- Álmos lettem - húzta magára a paplant Bence és kezével Zöld Alvó után nyúlt, hogy magához ölelje. De ahogy kinyújtotta a kezét, a szeme azonnal lecsukódott, és elaludt.

Másnap reggel Zöld Alvót nem találta sehol, ebből megértette, hogy Zöld Alvó helye otthon van, a szobájában, a polcon.

Délután értejöttek a szülei és hazavitték. Bence azonnal berohant a szobájába és megsimogatta a kis zöld figurát:

- Este, ha majd elaludtunk, találkozni fogunk.

Zöld Alvó nem szólt erre egy szót sem, de Bence úgy látta, mosolyog. Talán még kacsintott is hozzá, hogy az ám, csak legyen itt az este, majd meglátod, micsoda szép álmok várnak ránk.

FEBRUÁRI MESE

Február meséje a gőzölgő tea meséje. Forró csipketeát iszogattam, közben mesélte valaki, akit nagyon szeretek.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy öreg király. Nagyon szegény volt ez a király, s amikor meghalt, nem is hagyott semmi egyebet a lányaira, mint egy picike erdei házikót, egy teáskészletet porcelán csészékkel és egy doboz illatos, finom teát. A legidősebb lánya örökölte a picike erdei házikót, a középső a teáskészletet, a legkisebb pedig az illatos teát.

A legnagyobb leány rögtön takarítani kezdett, amikor beköltözött a házikóba, söprögetett, törülgetett, szellőztetett. A középső leány kartondobozba rakta a teáskészletet, külön-külön újságpapírba csavarta a porceláncsészéket és kistányérokat, úgy indult el világgá. A legkisebb meg fogta magát, leheveredett a kerítés mellé egy mogyoróbokor tövébe, szagolgatta a teáját és számolta az égen futkározó báránfelhőket.

A legnagyobb délutánra nagyon elfáradt. Leült, nagyokat szuszogott és azt mondta magában:

- De szívesen innék egy jó teát!

Igen ám, de nem volt edénye, amiben vizet tehetett volna fel forrni, nem volt csészéje, amiből ihatta volna és nem volt teafüve, amivel ízesíthette volna a pompás italt. Egészen nekibúsult, amikor meglátta, hogy valaki közeledik az erdei úton. Nem fogjátok elhinni: a középső lány jött, az út ugyanis körbefutott.

Lett nagy öröm! Duruzsolt a víz, törülgették a csészéket, a legkisebb lány pedig teli marékkal szórta az illatos teát a vízbe.

- Nincs is ennél szebb - mondták a lányok -, mint itt élni együtt ebben a házikóban együtt és kortyolgatni a finom, gőzölgő teát.

Én azért azt elárulhatom, hogy ennél is van szebb és jobb dolog a világon. Nem is egy, hanem három. Három királyfi járt arra, megcsapta orrukát a csodálatos teaillat, leszálltak lovukról és rögtön a lányokba szerelmesedtek.

Máig is együtt élnek és nagyon szeretik egymást és nagyon szeretik a sok királylánykát, kiskirályfit, akiket a három királylány szült a három királyfinak. Én pedig most nem is mondok többet róluk, mert elhűl a teám...

MÁRCIUSI MESE

Március meséje Gyikon Oleff és Kopóczi Elemér meséje. Meg mégvalakié. Meg mindannyiunké.

Márciusban már híre sem volt a télnek. Elment a hó, a zúzos reggelek, nem csúszkáltak jégen a falusi gyerekek és a szél szelídebben járt-kelt a fák közt. De azért a tavasz nem érkezett még meg. Sütött ugyan a nap, járta a maga útját, egy-két bátrabb rügy elő is bújt már a fák kérge alól, de tavasz, az nem volt.

Onnan tudom ezt, hogy kint jártam a kertben. Vettem meleg flanellinget, kalapot fejemre, derékig érő kabátkát, néztem, kék akar-e lenni az ég vagy szürke. Urasan üldögéltem a kút mellett felfordított régesrégi fürdőkád tetején. Egyedül egy méltóságos pipa hiányzott a számból. Hosszúszárú, amilyenből a varázslók eregetik füstfiguráikat, angyalt és madarat és csintalan füstfiút, kedvük szerint. Vagy marékba simuló tömzsi pipa, amit várurak szívnak várostrom idején, büszkén számlálva az ellenséget, ezek akarnak ide felmászni, az én bátyámra, ezt mondják a várurak, és nagyon mérgesen tekintgetnek a várukból.

Szóval ott üldögéltem és hallgattam, hogy zizeg fázósan a sápadt fű. Nem illik ugyan hallgatózni, de a kert az én kertem volt, a fű meg, gondoltam, az is az enyém. Hadd zizegjen kedvére, ha fázik. Néztem, egyik szála erre hajlik, a másik meg amarra. Micsoda szél ez a tavaszi, gondoltam, de hirtelen arra figyeltem fel, hogy valaki beszélget. Ugyan ki beszélget itt magában ilyenkor, kérdeztem volna, de akkor megláttam őket. Mert ketten voltak. Ketten beszélgettek az én kertem fűvének a tövében.

Gyikon Oleff és Kopóczi Elemér. Egy girhes gyíkocska és egy éhes sündisznó.

- Micsoda remek túsifrizurád van, kedves Kopóczi Elemér - mondta a gyík és láthatóan megborzongott egy erősebb fuvallatra. - Talán úgy gondolod, közel már a tavasz?

- Hogyan? Hiszen a tél elment, és ez a kellemes langyos szél már maga a tavasz. Az a fiatal, tarka főkötös lány, aki erre futott tegnap, ő volt az idei tavasztündér. Te nem tudtad ezt, Gyikon Oleff?

- Hogyne tudtam volna, mikor ezzel a két szememmel láttam. De én nem hiszek a tündérekben és így azt kell mondanom, leginkább tél van.

- Te meghibbantál. Hát nem érzed, milyen kereken mosolyog a nap fent?

- Decemberben is éppen ilyen kerek nap sápadozott az égen.

- Decemberben is lehetett ilyen kerek nap, de most március van. Ez egészen más nap. Sárga és ragyogó és meleg.

- És én fádom, mert igenis hideg van - mondta haragosan Gyikon Oleff és toppantott az egyik lábával.

- Nem értelek. Hogy én éhes vagyok, mert tegnap az utolsó almámat is megettem, az tény. Igen szomorú tény. De látod, mégis mosolygok. Mit gondolsz, miért?

- Érdekel is az engem - mondta Gyikon Oleff. - De majd megmondod, ha akarod.

- Megmondom hát. Persze. Mert tavasz van.

Gyikon Oleff erre teljesen felfújta magát, legalább akkora lett, mint egy nagyra nőtt kisbéka és haragosan Kopóczi Elemérre menydörgött:

- Irgum-burgum, márpedig ha mondom, nem és nem és nem. Nincsen tavasz. Nincs. Akár tetszik, akár nem, nincs.

Micsoda gyík, gondoltam a fürdőkád tetején üldögélve, de hallgattam. Elvégre ez az ő ügyük. Különb is, én felnőtt vagyok, az is tiszta szerencse, hogy értem a nyelvüket. Még ha gyerek lennék. Akkor mondhatnék bármit. Megértenék és válaszolnának. De így? Igaz ugyan, borotválkoztam reggel, de még az átlagos óriásfiúk is bájosabbak nálam. Legalábbis az anyjuk szerint.

- Te gyík!

A sүн hangja meglehetősen haragossá kezdett lenni. Zölddé változott és barnává, és fekete vonalak karistolták össze és vissza.

- Én nem bánom, gondolj, amit gondolsz. A nap nem süt melegen. A szél hűvös. A tündér nem tündér. De akkor mikor lesz itt a tavasz?

Ritkán látni ennyire elégedett gyíkcsoportot.

- Majd, Kopóczi Elemér. Ha eljönnek a sárkányok, tüzet lehellnek, felolvasztják a havat és a hóból fakadt csermelyek végigfutnak a kerten.

- Mi közük a sárkányoknak a kikelethez? A hó már elolvadt régen.

- Nem olyan régen. Alig pár napja. Nem emlékszel arra a kitartó hóhalomra a körtefa tövében?

- A tündér megérinti a fák ágait, a virágokat megsimogatja, amerre jár, zöldül a határ, a vetés, az erdő. De a sárkányok?

Nagyon csendesen mondta Gyikon Oleff, szinte suttogva:

- Azok az én őseim. Azoktól reszket a tél. Nagyok és legyőzhetetlenek. Valamikor itt laktak ebben a kertben is. Csak messzire költöztek, ahol mindig süt a nap, mindig zöldek a növények és mindig ragyog a víz. Majd akkor. Ha eljönnek, akkor tényleg elhiszem, hogy tavasz van.

- Tudnak repülni a sárkányok? - kérdezte óvatosan Kopóczi Elemér.

- Hát - mondta Gyikon Oleff. - Hát azt nem tudom. Nem emlékszem. Régen találkoztam velük, amikor igazán kicsi voltam. Az egyikük megengedte, hogy anyám felültessem a hátára. Akkor féltem, de azért nem sírtam. Hiszen én is sárkány vagyok.

- Hogyne, csak kicsi - kacagott fel a sүн.

- Úgy bizony - bólintott komolyan a gyík. - Majd meglátod, ha itt lesznek.

Nem tudom miért, talán engem látott meg, hirtelen eltűnt egy lapos kő alatt. Felnéztem az égre. Talán egy madár? Nagyon távol körözött valami fekete. Akár sárkány is lehet, a repülő fajtából, gondoltam.

Tényleg sárkány lehetett, gondoltam hazafelé az autóban. Mire felhagytam az ég kémlelésével és visszafordultam, már a sүн sem találtam sehol, hiába forgattam fel érte a kertet. Még szerencse, hogy a nap süt, és ez elég ok a jókedvre. Az igazi tavasz meg majd ideér, ha elhozzák a sárkányok.

ÁPRILISI MESE

Április meséje az írógép meséje, melyet hóna alá fogott a nagy Lipemlopom Aurél.

Volt egy író, aki minden héten írt egy mesét. Írógéppel írt, mert azt szerette volna, ha mindenki elolvassa, akinek kezébe kerül a meséje. (Amúgy igen csúnya volt a kézírása, ezt elárulhatom. Az iskolában, amikor még gyerek volt, többször is meg akarta buktatni a tanító nénije szépírásból. Mindig ráírta a füzetére: Kedves Kisfiam, legközelebb ne a macskával csináltasd meg a házi feladatodat.) Szóval ez az író, akit Répási Ottónak hívtak megírta a meséjét, aztán fogta a papírt, hajtott rajta egyet, hajtott rajta még egyet és máris elkészült a papírrepülőgépe. Azzal szaladt az ablakhoz.

Az utcán villamosok és autóbuszok jártak. Répási Ottó fogta a repülőt, berregett egyet, mintha a gép motorjai zúgnának és kidobta az ablakon. Szállt a papírgép, körbe a városon, míg egyszerre csak lelökte egy rendetlen szellő a földre. Ez egy igazán rendes város volt, ha nem tudnátok, mert szemétnek itt nem volt helye csak úgy az utcán. Mindig akadt valaki, aki észrevette, hogy ott virít valami a földön. Lehajolt érte, felvette és elolvasta és bizonyára odaadta másoknak is, mert sokan ismerték és szerették Répási Ottó meséit. Még a helyi újság is közölte mindet a híres meserovatában.

Répási Ottó nem tudta, de nektek elárulom, a városban több iskolában is alakultak Répási Ottó klubok. Kint díszelgett a nagy meseíró képe a falon, körben meg a meséi, amiket összegyűjtöttek a diákok. Ezeknek a kluboknak a tagjai ismerték egymást, ha valaki szerzett egy új mesét, akkor megengedte a többieknek, hogy leírják és tovább adják. Így terjedtek Répási történetei, s terjedt a hír is róla, hogy azért tud ilyen szép meséket írni, mint a Búbos-kacsa vagy a Korpa és malacok, mert egy ősrégi írógépen dolgozik, amiben egy valóságos békebeli tündér lakozik.

Mondtam már, hogy ez a város nagyon rendes városka volt, mindenki szerette a nagy meseíró. Egyetlen ember kivéve, akit úgy hívtak, hogy Lipemlopom Aurél. Becsületes foglalkozását tekintve tolvaj volt, rabló és garázda. Egyszer talált egy mesét - Tyúkok a ketrecben -, ami nagyon tetszett neki.

- Ez az! - mondta. - Ez a nekem való élet. Mostantól fogva meséket fogok írni.

Le is húzta a lap tetejéről Répási Ottó nevét, és odaírta a sajátját, úgy ment el a helyi újsághoz.

- Mostantól jó útra tértem, meséket fogok írni! - mondta a meseoldal szerkesztőjének.

- Pompás! - mondta a meseoldal szerkesztője. - A legjobbkor érkezett. A héten még nem jött Répási Ottótól mese. De ez nagyon tetszik. Holnaputánra kérem a következőt.

Lipemlopom Aurél magabiztosan csapta be az ajtót távozáskor. Otthon rögtön törni kezdte a fejét, hogyan is kezdődjön a meséje. Annyit mindenesetre felírt a lapra, hogy Mese. Írta Lipemlopom Aurél.

Teltek a percek, az órák, csak nem jutott semmi az eszébe. Biztosan az a baj, gondolta, hogy nem olyan régi írógéppel írok, amiben még békebeli tündér lakozik.

Tudta, hogy Répási Ottó mindig otthon van, szinte ki sem teszi a lábát a lakásából, ezért cselhez folyamodott.

- Jó napot kívánok, maga Répási úr? - csengetett be.

- Én vagyok - mondta a meseíró és megigazította a szemüvegét. Nem emlékezett rá, hogy látta volna az ajtóban álló nem túl bizalomgerjesztő külsejű alakot.

- Csomagja érkezett, lent van a ház előtt. - mondta Lipemlopom és megragadta a meseíró karját. Tessék kérem igyekezni, drága az idő.

Répási Ottó semmit nem értett, csak elindult lefelé, még az ajtót sem csukta be. Csomag, neki?

Lipemlopom Aurél ezalatt beszaladt a meseíró lakásába, hóna alá kapta az írógépet és a másik folyosón menekült el. Otthon azonnal papírt fűzött a gépbe, és rákoppantott az egyik billentyűre, hogy kipróbálja, menni fog-e a meseírás. Ekkor azonban, mintha a föld alól termett volna ott, megjelent egy tündér.

- Én vagyok az írógépben lakó Tündér Irmuska. Micsoda dolog ez, más tulajdonát csak úgy ellopni?

Megragadta Lipemlopom Aurél fülét és elkezdte húzni. Addig húzta, míg a kétszeresére nem nőtt.

- Így akarsz maradni, vagy visszaviszed az írógépet?

Lipemlopom belesandított a tükörbe. Bizony, majd elsírta magát.

- Viszem máris! - mondta és megint hóna alá kapta a gépet, úgy futott Répási Ottó lakásához. Letette a küszöbre, becsengetett az ajtón és uzsgyi, úgy eltűnt, mintha ott sem járt volna.

Répási Ottó meg kinyitotta az ajtót, bevitte az írógépet, megsimogatta az oldalát és papírt vett elő. Azt írta a lap tetejére: Áprilisi mese. Írta Répási Ottó.

MÁJUSI MESE

Május meséje a mesegép meséje. A mesegépet egy híres mesekutató találta fel és a csodálatos, távoli keleten uralkodó Sahriár király leghíresebb felesége, az ezeregy éjszakán keresztül pontosan ezeregy mesét mesélő Seherezádé tiszteletére seherezádornak nevezte el.

A seherezádor éppen akkora volt, mint egy szentjánosbogár. Halkan mondta a meséit, oda kellett rá figyelni nagyon. Hétfőn hosszú mesét mondott, kedden kalandosat, szerdán szomorút, csütörtökön csacsogót, pénteken pergőt, szombaton szerelmeset, vasárnap pedig varázslatosat. Minden nap csak egyet, amikor a nap lement és az árnyak egybemosódtak az éjszakával. Egyetlen példányban készítette el gépét a híres mesekutató és nekiajándékozta az első kisfiúnak, aki szembejött vele az utcán.

- Tessék. Este tedd a párnád alá, s majd meglátod, milyen különös dolgok fognak történni. Arra azonban jól vigyázz, ha valakinek beszélsz erről a gépről, neked többé nem mesél, el kell ajándékoznod.

A kisfiú ezen igen csodálkozott. Igazából el sem akarta fogadni, amit az idegen bácsi a kezébe nyomott, mert azt tanulta a szüleitől, ne álljon szóba olyanokkal, akiket nem ismer, sőt ne is fogadjon el tőlük semmit, de ez a seherezádor, ez a mesegép nagyon izgatta a fantáziáját. Elvette hát, s úgy elszaladt, hogy szinte meg sem köszönte. Este aztán, amikor már a fogát is megmosta, lehajtotta fejét a párnára és szívdobogva várta, mi történik.

A seherezádor pedig halkan mesélni kezdett. Mikor azt mondta, itt a vége, fuss el véle, a kisfiú abban a pillanatban elaludt és olyan jól aludt egészen reggelig, olyan mélyen, mint talán még soha.

Másnap lement a játszótérre a barátaihoz. Nem hitte el, amit az idegen mondott, ezért mindenkinek eldicsekedett az új játékával. Nagyon, nagyon lassan telt ez a nap. Szeretett volna már otthon lenni az ágyában és hallgatni, milyen mesét mond a mesegép. Hiába ment azonban aludni a nap, s hiába feküdt le ő is, hallgatott a seherezádor. Ebből megértette, igazat mondott az idegen, s ha nem akarja, hogy egy élettelen, néma valami feküdjön a párnája alatt, el kell ajándékoznia.

Egy kislánynak adta a mesegépet. Az a kislány egy másik kislánynak, aki meg egy kisfiúnak. Így járt a világban körbe a seherezádor a gyerekek között, s így jár körben ma is. Ha netalán hozzád kerülne, hallgass róla. Psszt!

JÚNIUSI MESE

Június meséje a nyár meséje. A nyár olyan volt, mint valami nagy fekete madár. Egyszerre csak ott termett a kert felett, rádőlt a domboldalra és áradt belőle a meleg. Szél egy szellőnyi sem fűjt, felhőt az égen látszóval sem találtam.

Gyikon Oleff elkeseredetten bandukolt a hőségben, mert a rovarok is árnyékba húzódtak és eszük ágában sem volt körülötte repkedni, hogy éhét elverhette volna kényelmesen.

- Jó napot! Jó napot!

Körbeforgott, ugyan ki lehet az, de nem látott senkit.

- Jó napot! - hallotta megint.

Most látta csak, hogy egy satnya, gyenge, sárga kis fűszál illegeti magát előtte.

- Mit akarsz? Mit köszöngetsz nekem? - kérdezte morcosan.

- Ó - mondta a satnya, gyenge, sárga kis fűszál. - Nem akartalak megbántani.

- Engem nem tudnak holmi nyavalyás kis fűszálak megbántani - enyhült meg kissé a gyík. - Én sárkányivadék vagyok. Hát nem látod rajtam?

A fűszál látta, hogy Gyikon Oleff igazi jóképű gyíkcsonka, de eszébe sem jutott, hogy sárkány lehetett a nagypapája.

- Én azt sem tudom, mi fán terem a sárkány.

Ezzel aztán vérig lehetett sérteni a gyíkot.

- Mi az, hogy fán? Mi az, hogy terem? Te nem tudod, hogy a sárkányok mindig az ég alatt repültek, és akkorák voltak, mint egy nagy-nagy-nagy-nagy fa? Vagy egy ház? Vagy egy hegy? Csak ez a világ kicsi lett, ők meg úgy gondolták, jobb ha elröppennek innen, akik meg itt maradtak, azok meg inkább elbújtak, mint én is, látod, ide a fűbe.

- Jaj, a fű - sóhajtotta a satnya, gyenge, sárga kis fűszál. - Én csak egy fűszál vagyok, csak egy fűszálacska, semmi más. De az sem sokáig, mert a nagyobb fűszálak, nagyobb növények elszívják előlem a földből a vizet, én már a reggelt sem érem meg, annyira szomjas vagyok.

- Víz kellene? Szomjas vagy? - kérdezte Gyikon Oleff és egészen megenyhült.

- Igen - suttogta egyre halkabban a kis fűszál.

- Majd én hozok - mondta nagyvonalúan a gyík. - Egy sárkánynak ez semmiség. Várj csak türelemmel.

Sietősebbre vette az iramot, ment a kúthoz.

- Kút, adj vizet. Viszem a satnya, gyenge, sárga kis fűszálnak.

- Vízet? - kongott mélyen a kút. - Ha volna. Adnék én, bárcsak adhatnék, de nincs. Ebben az irtózatosságon nincs egy csöpp vizem sem. Majd elepedek, én is olyan szomjas vagyok.

Gyikon Oleff toppantott egyet és továbbindult. Nem volt víz a forrásban sem, épp akkor merült álomba a forrás tündére.

- Hagyj most, pihennem kell. Ez a meleg szörnyen elbágyasztott - mondta a tündér, amikor a gyík elmesélte, mi járatban van.

- De a fűszál... - kezdte megint Gyikon Oleff, de a tündér már az igazak álmát aludta.

Este lett, mire végigjárt minden régi tócsát, eret és patakot. Nem volt víz sehol, a rettenetes hőségben senki nem tudott vizet adni Gyikon Oleffnek, hogy vihesse a kis fűszálnak.

- Nem hoztál vizet? - kérdezte olyan halkán a satnya, sárga kis teremtés, mikor odaért, hogy alig hallotta meg. Már egészen elfeküdt a földön, már alig lélegzett, mint egy vékony, élettelen papírcsíkcsonka hevert a csendes alkonyatban.

Gyikon Oleff nem merte megmondani, hogy dolgavégezetlenül tért vissza.

- Hoztam - suttogta, hogy ezt meg a fűszál hallotta meg alig.

Ahogy állt ott és látta, lebukik messze a nap, arra gondolt, hogy a sárkányok nem hazudhatnak. Felfújta magát, amekkorára csak bírta és egy szomorkás sóhajtással kilehellte a levegőt.

Ekkor hatalmasat mennydörgött az ég, villám cikázott a domb fölött és sűrű cseppekben eleredt az eső. Gyikon nem győzött szaladni, hogy idejében hazaérjen, de még így is bőrig ázott. Ezúttal azonban nem bánta, mert ettől kezdve minden délben ott heverhetett büszkén egy erős, zöld és roppantul hálás fűszál tövében.

JÚLIUSI MESE

Július meséje egy kislány meséje, akit Boglárkának hívnak. Boglárka kicsike kislány volt, barna szemű, fürtös teremtés. Júliusban született, s ahogy megszületett, rögtön talpra is állott, s azt mondta:

- Apám, anyám, adjanak egy rend ruhát, egy kosárba kalácsot és meggyitalt, hadd menjek világgá, szerencsét próbálni.

- Eredj, lányom - mondta az apja -, menj, ha úgy találsz jónak. Hanem, ha bármi gondod van, itt ez az elemlámpa, villants vele egyszer, kétszer, háromszor, s nyomban ott terem, hogy megoltalmazalak.

Az anyja sírt egy kicsikét, Boglárka azonban odahajolt hozzá, megpuszilta jobbról, megpuszilta balról, megölelgette és letörölte könnyeit, s akkor indult útra.

Ment felfelé a Csillagok Útján, ahol bizony meredek ösvények kanyarognak, üstökösök szaladoznak, telihold cammog mogorván, s károg fenn a Hollókirály, bizonyos Szörnyű Sötétlő. Ez a Szörnyű Sötétlő arról volt híres, hogy elrejtőzött a nap mögött nappal, a csillagszikrák mögött éjjel, s akinek épp rosszat akart, onnan fentről megdobálta fejet fájdtató sugárral. Boglárka éppen öhozzá indult, mert tudjátok meg, a gyerekek, mielőtt megszületnek, fenn élnek az égben, ahol az Isten él, éppen ott. Jól látta még akkor, mielőtt világra érkezett volna, micsoda ronda lélek az a Szörnyű Sötétlő, micsoda károkat okoz az embereknek. Mert a szántóvetők földje bizony kisebesedett, termésük aszott, elomolt, ha sugarát hajigálta Szörnyű Sötétlő. A pásztoroknak nyája is elkóborolt, vissza nem tért. A doktor bácsik, tanító nénik meg csak szaladgáltak, kapkodtak fűhöz-fához, semmire sem jutottak, mert ezeket a sugarakat semmiféle műszer ki nem mutathatta. Hát éppen ehhez a sugárhajigáló Szörnyű Sötétlőhöz indult Boglárka.

- Hú! - mondta a ronda lélek. Meg azt is: - Hahh!

Így akarta elremítetni a kislányt. De ő nem ijedt meg tőle, azt mondta:

- Hát te nem tudtad, hogy jól kell viselkedni? Fogadj szót, mert jaj neked - azzal előkapta a kalácsot, elő a meggyitalt és a kalácsot Szörnyű Sötétlő bal kezébe nyomta, a meggyitalt a jobb kezébe, hogy ne legyen mivel dobálnia azokat a fránya sugarakat.

Szörnyű Sötétlő úgy meglepődött ezen, hogy lecsüccsent. Még a csillagporos szőnyeget is összegyűrte. Boglárka megbillent, s csúszni kezdett lefelé, mintha valami hatalmas strandbéli csúszdán csúszna, amin aztán nem lehet megállni. Nem ijedt ám meg, kapta a zseblámpát, villantott hármat. Ugrott az apja, megállt a földön, széttárta karját, s úgy, hogy Boglárka épp odaérkezett. Az anyja megcirógatta, az apja megölelgette, s éppen kérdezték volna, hol és merre járt, amikor úgy elaludt a kislány, mintha mi sem történt volna.

Csak másnap ébredt fel, de akkor nem mondott mást, csak annyit, amit a kisbabák szoktak:

- Oá! Oá! Oá!

AUGUSZTUSI MESE

Augusztus meséje a kis pingvin meséje. A kis pingviné, meg a barátaié.

Hol is kezdjem? Ez a különös kis madár messze-messze délen élt, ahol mindig hideg szél fújt, mindig pelyhes hó hullt és jégtablák ringatóztak a tengeren. Sziklás parton élt a kis pingvin, ott szaladgált a társaival.

Történt egyszer, hogy hiába várta, nem kelt fel reggel a nap. Telt-múlt az idő, egy hét, két hét, de a napnak, úgy tűnt, esze ágában sem volt felkelnie. A kis pingvin gondolt egy nagyot, elhatározta, hogy ő bizony utána jár, hol, merre lehet a nap. Kifutott a tengerpartra, körbenézett, de még csak nem is derengett a horizont. Felkapaszkodott egy úszó jégtablára, s hagyta, hadd sodorja a víz. Amikor aztán nekiütődött a tábla a partnak, leugrott, s ment tovább az orra irányába.

Egyszer csak találkozott egy autóval.

- Hát te hol jársz itt, ahol a madár sem jár? - kérdezte a kis pingvin.

- Én bizony keresem az utat. Amióta nem kelt fel a nap, azóta csak tévelygek erre, alig van már benzinem, a lámpáim is éppen, hogy világítanak.

- Menjünk együtt - mondta a kis pingvin.

Mentek, mendegéltek, találkoztak egy kakassal.

- Hova, hova, kis kakas?

- Megyek, hogy megkeressem a napot, mert amióta nem kelt fel, hiába röppenek fel a szemétdombomra, nem tudok egy igazán jóízűt kukorékolni.

Mentek tovább immár hárman. Egyszer csak hatalmas hegy lábához értek. A hegy túloldalán mintha valami fény derengett volna. Felkapaszkodtak, s ahogy lenéztek a túloldalra, hát látták, ott egy nagy tó, abban fürdőzik, abban lubickol a nap.

- Jó napocska, csak tévelygek az úton, csak bolyongok - mondta az autó -, amióta nem járod égi utad. Benzinem is alig van már, lámpáim is alig égnek.

- Elegem van a folytonos rohanásból - mondta a nap és hanyattfeküdt a vízben.

- Jó napocska, én a messzi délről jöttem, ahol mindig is kevés a fény, nagy a hideg. Nélküled nem élet az élet, ne hagyj minket sötétségben - kérlelte a kis pingvin is.

Hanem a nap hajthatatlan maradt. A kis kakas látta, hiába a szép szó. Gondolt egy merészet, teleszívta a tüdejét levegővel, s olyat kukorékol, hogy még a fellegek is belerepedtek.

- Kukurikú, ébresztő, indulj utadra, te lusta!

A nap megrettent a harsány kiáltástól, csak úgy, vizesen felkapta a ruháját, s mintha bottal verték volna, futott fel az égre, égi útjára. Világosodott már, amerre ment, ahogy annak rendje s módja van.

Az autó megtalálta az útját, a kakas hazaballagott a szemétdombjához, a kis pingvin pedig ment a tengerparthoz. Ott ringatózott egy széles jégtabla, mintha csak reá várt volna. Otthon olyan ünnepséget csaptak tiszteletére a pingvinek, hogy hetekig járták a táncot. Akkor aztán fáradtan ágyukba tértek, s nyugodtan hajtották álomra a fejüket, mert tudták, mikor ideje lesz, sütni fog rájuk a nap.

NÖVÉSBEN VAGYOK²

MEGYEK A BOLTBA

Liter tejet és
kiló kenyeret kell
vennem a boltból.
Csak minden második
kőre léphetek,
igyekeznem kell.
Ha véletlenül mégis
vonalra taposnék,
akkor szörnyű dolgok
történnének velem.

Nyilván nem eshet bajom.
Ismerem a járást.
Tudom a dolgomat és
elérem a boltot,
mielőtt veszélybe
sodornám magam.

AZ ÁLLATOK

Anya szerint az állatok
harapnak,
karmolnak,
rúgnak
és számtalan betegséget terjesztenek.

Apa szerint a kutya okos,
a macska lusta,
a papagáj hangos
és az aranyhal unalmas.

Nagyapa személyesen ismer
olyan állatokat,
amelyek csak tévében vagy falun láthatók.
Ezek a ló,
a szamár,
a tehén
és ilyesmik.

Nagymama szerint
inkább tanulnom kellene.

² Debrecen, 1994

AZ INDIÁN ÉS A LOVAG

Tegnap indiános könyveket olvastam,
ma pedig inkább a történelem érdekel.

A ruháim mögött a szekrényben
páncélinget is tartok,
egyedül anya tud róla.

Azt mondja, egy lovagnak
tisztelnie kell az időseket,
mert egyszer a lovag is bácsi lesz.

Azt is mondja, a lovag
a lányokat nem bánthatja.

Talán mégis az indiánokról
kellene olvasnom.

Nagymama kertjének végében
van hely indiánsátornak.

Apa tudja, mennyire szeretnék lovagolni,
de azt mondja, nőjek még
tizenöt centit.

És legyek becsületes harcos,
ahogy egy indiánnak illik
és ne bántsam a nálam kisebbeket.

Különösen, ha lány az illető
és a kishúgom.

ÉS AZELŐTT?

Tegnap az őseimbek
együtt halásztak, együtt vadásztak,
ültek a lobogó tűznél.

Tegnapelőtt forrongott a föld,
hegyek emelkedtek és süllyedtek,
lötyögtek medrükben a tengerek.

És azelőtt?

Azelőtt semmi?

Lebegett a víz az űrben?

És azelőtt?

Tudnod kell, apa.

MESE

Az ember megeszi az állatokat.
Az állatok megeszik az embereket.
Ki szedi le akkor
a gyümölcsöt a fáról?

FOGAT MOSNI

„Fogat kell mosni
étkezés után.”
Ezt mondja anya.

„Fogat kell mosni
lefekvés előtt.”
Ezt mondja apa.

„Nehogy bűdös
maradjon a szád.”
Ez a testvérem,
három évvel idősebb nálam.

Szerintem mindegy, mosok-e fogat.
Anyának sem igazi a fogsora
és apának sem.
És a testvérem
miért kapott jókora pofont
az osztálytársnőjétől,
amikor meg akarta csókolni?
Csak nem maradt mégis
bűdös a szája?

ELALVÁS ELŐTT

Nincsenek felnőttek
és nincsenek gyerekek
ebben a szobában.

Ebben a szobában
én vagyok, egyes-
egyedül vagyok ebben
a szobában, egyes-
egyedül ebben a szobában:
milyen jó feküdni
ebben a szobában.

Ez a szoba őserdő,
ez a szoba sárguló park.
Ez a szoba iskola.
Magamat tanulom
ebben az iskolában.

Jól érezzük magunkat
ez a szoba és én.
A szoba levegőjét beszívom
és kifújom az én levegőmet.
A szoba beszívja az én levegőmet
és kifújja a szoba levegőjét.

Behunyom a szemem
és kinyitom a szemem.
Én vagyok a magam
villanykapcsolója nappal
ebben a szobában.
Este nem akarom,
hogy világos legyen,
csak ha világít a lámpa.
Ez a szoba is szeret
pihenni, bizonyára szeret.
Most este van, bele-
bújtam a pizsamámba
és reggelig aludni fogok.

ESTE MÁR...

Este már, este.
Most a sötét ír a füzetbe,
a sötétet pedig gondolom én,
ahogy ringat az ágy
és aludni készülök
a lepedőm szélén.

NYÁRI SZÜNET

Nincs mozira pénz.
Nincs fagylaltra sem.
Kerülöm a könyveket,
hiszen július van.
Álmos lakótelep a nyár,
ahova a felnőttek
beterelnek néhány
unatkozó gyereket.

Ülök a játszótéren,
ülök a földgömb tetején.
Valaki hintázik,
valaki labdát rugdos,
valaki bámul
egy emeleti ablakból.

Nagyokat hallgatok nyáron,
pedig szeretnék kiabálni:
tessék kinyitni gyorsan
minden iskolát!

TORNAÓRA

Nem vagyok kövér,
de ügyes sem.
Nem érdekel a guruló labda,
bár szeretek szaladni.
Úgy futok, mint a lovak,
lobog a hajam.

Figyeld a labdát, kiáltoznak a többiek.
Ez a bőrgolyó!
Ezek a csíkok!
Csak a futás érdekel.

Apám holnapra beígérte a fodrászt,
ma lobog utoljára a hajam.

A MENZÁN

Az ebéd.
Kanálcsörgés.

Valaki mindig
elrontja az étvágyam.
„A leves forró.
A főzelék? Ehetetlen.
Undorító ez a hús.”

Ritkán sikerül jóllaknom a menzán.
A tanárok persze
soha nem a sugdolózókat
veszik észre,
hanem az én tányéromat.

VAN EGY TÖRTÉNETEM

Van egy történetem,
kíváncsi vagyok a végére,
sikerül-e életben maradnom
a lakatlan szigeten.

Hazafelé szeretnék
ezzel foglalkozni.
A többiek szaladgálnak,
ordítózna a kirakatok előtt
és hátba vágnak engem is,
ha nem figyelek.
Nem beszélhetek nekik a szigetről.

Nem értik az állatok nyelvét,
nem tudják elképzelni,
mennyire fontos lehet
egy szemüveg, egy olló
és láz ellen vizes borogatás,
ha egyedül vagyok.

DÉLUTÁN OTTHON

Hazaértem az iskolából.
Anya levelet írt,
vásároljak tejet és kenyeret.
Az üres üvegek ára
enyém lehet.

Van időm. Két óra múlt,
belelapozok az újságba.
Este nem lesz semmi
a tévében, olvasni fogok.

Most mennem kellene a boltba.
Fél három elmúlt,
apa fél hétre jön,
anyának túlóráznia kell.

Tegnap festeni akartam egy repülőt.
Előveszem a festéket,
hozok vizet a fürdőszobából.

A postaláda!
Lehet, hogy lent vár
a bátyám képeslapja?
A lift előtt beszélgetek
a szomszéd lánnyal
a barátnőiről.

A bátyám talán elfelejtette,
hogy gyűjtöm a bélyegeket.
Nincs levél.

Mégsem rajzolni fogok,
hanem a bélyegeimet
számolom meg.

186 darab bélyeg.
És elmúlt fél négy.
Éhes vagyok.
A kés éles, óvatosan szelem
a kenyeret. Indián vagyok,
villog kezemben a penge.

Most nincs mese,
tényleg tanulni kezdek.
Elő a könyveket, füzeteket.
Eszembe jut a lexikon.
Hol lehet az első kötet?
Lapozgatom.
Öt óra.

El ne felejtsem a boltot.
Hűvösebb lehet már,
felöltözöm. Másik dzsekit veszek,
aztán megint másikat.
Útközben rugdosok
egy kavicsot.
Otthon maradt a papír,
nem tudom, nem
két liter kell-e a tejből.

Apával találkozom
a lépcsőházban:
„Milyen napod volt?” -
kérdézi és érzem,
piros a fülem, ég,
amikor azt mondom:
„Semmi különös,
tanultam délután.”

SZOMBAT ÉS VASÁRNAP

Már hétfőn várom
és kedden,
szerdán még inkább
és csütörtökön
kiváltképpen, hogy
péntekről ne is beszéljek:
egyedül
szombat és vasárnap
ér valamit
az egész hosszú hétben.

Hétfőn kirándulást tervezek,
kedden a nagymamára gondolok,
szerdán eszembe jut a focipálya
és csütörtökön az unokatestvérem.

Pénteken már tudom,
szó sem lesz másról
egész hétvégén,
mint az osztályfőnöki intőről,
amit egy törött ablakért kaptam.

ÚT A BOLTBA

Megyek a boltba.
Eshet, fújhat,
lehet kánikula,
nekem igazán mindegy.

Ismerem az utat
és az útnak
én is ismerős lehetek.
Hetente háromszor-négyszer
engem küldenek.
Nem számít,
hogyan fogok vásárolni a boltban,
hogyan számolok el otthon
a visszajáró pénzzel.

Megyek az ismerős köveken,
megyek az ismerős
kirakatok előtt.
Ismerős emberek
jönnek szembe,
ismerős arcok
és ismerős ruhák.

Hányan lakhatnak
ezen a lakótelepen?
Hányan jöhetnek
velem szembe és
utánam hányan?

Megyek a boltba.
Igazán mindegy.

SZOMBAT VAN

Anya főz.
Anya mos.
Anya kiabál.
„Vidd ki a szemetet.”
„Szaladj el a boltba.”
„Mindig az a tévé!”

A rajzfilmek közben reggelizem.
Reggeli után kiviszem a szemetet.
Tízíg állatos műsor lesz.
Negyedórám van a boltra,
aztán ifjúsági történet kezdődik.
Aztán ebéd.
És utána kalandos film lesz.
Egész délután,
egészen estig,
beleértve az egyre sűrűsödő éjszakát is.

BIZTOS?

Biztos, hogy nem bántani akarsz?
Biztos, hogy szeretsz
és vasárnap sétálni fogunk?

Az erdőtől kicsit félek,
de azért akarom.
Úgy ennék apró szamócát,
hetek óta tömőd a fejem,
hogy fenyők, tölgyek
és sűrű aljnövényzet.

Az erdő hegyre kanyarodik fel,
ahonnan várak és
piros cseréptetős házakat
fogunk látni.

Ugye sokáig maradunk?
Ugye nem hagysz magamra,
ha ránk sötétedik?

KI LAKIK AZ ERDŐBEN?

Mókust már láttam,
fent lakik a fán.

A fácán bokrokban lapul,
az őzek pedig
mindig távol szaladnak.

Rókával csak az állatkertben
találkoztam.

Olyan nagy ez az erdő.
Sokáig fogunk menni,
nagyon sokáig
és még mindig az erdőben leszünk.

Kit kellene látnom, nagyapa?
Ki lakik az erdőben?

FELELÜNK

Megint hétfő van,
megint elfelejtettem valamit.

A tanár lapozza a naplót.

Szeretnék összezsugorodni,
akár egy hangya, csak akkora
szeretnék lenni, nem nagyobb.

Jó annak, aki lázasan fekszik otthon,
súgom a padtársamnak.
Ne beszélj, mondja, néz.

Néz ránk,
nem szereti,
ha ilyenkor beszélgetnek.

Te és te, mondja,
gyertek a táblához.

Ezért még kapni fogsz, hallom.
Ilyen az én formám.
A hangyák nem beszélnek,
gondolom a táblához vezető hosszú úton.

A tanár kérdez,
én pedig hallgatok, mintha
alig látható, néma hangyácska lennék.

EZ A GYEREK!

„Az ellenőrződ szörnyen néz ki.”
„Takarítsd le a padodat!”
„Alszol a füzeteden?”
„Megint otthon felejtetted a leckéd.”

Így beszélnek hozzám a tanárok,
én pedig bámulok kifelé az ablakon
és pontosan tudom,
jobban tudom a szorzótáblánál
és a múlt idő jelénél is,
hogymás között
egészen másokat mondanak rólam:

„Sokat rontott szegény gyerek.”
„Megint alig aludt éjjel.”
„Baj van a lelki nyugalmával, hogyne.”
„Válnak a szülei.”

AZ ELSŐ HÓ

Az első hó mindig akkor jön,
amikor nem várjuk.
Például az uzsonnaszünet végén,
ha megszólal a csengő.

Egész órán kifelé nézek az ablakon.
Jó szaga van az első hónapnak,
kellemesen csípi az arcomat.

Ülök a meleg tanteremben,
alig van bent levegő
és képzeletben hóembert építek.
Úgy hívom majd,
mint a délutáni napközis tanárt:
Bélának.

Végre megszólal a csengő,
futok az udvarra.
Fúj a szél, hideg van
és minden lucskos.

Mindig ez történik.

Ő AZTÁN IGEN

Szeret olvasni.
Tornából csak azért ötös,
mert mindenből az.
A rajzait szerintem
az apja készíti.
Szoprán, kórusban énekel.
Vasalt köpenyben jár,
délután érte jönnek.

Szeretnék odamenni hozzá.
Szeretnék együtt tanulni vele.
Szeretném, ha engem is
szeretne mindenki.

AKÁCLEVÉL

Szeret.
Nem szeret.
Szeret.
Nem szeret.
Szeret.

Szeret.
Ha reggel felcsenget hozzám,
együtt megyünk suliba.
Szeret, tehát várom.
Nézem az ablakból
háromnegyed hét óta,
el ne felejtsem, hiszen szeret.

Nyolc óra múlt.
Ez nem lehet.
Nem ér az egész akáclevél!
Hiszen ma
vasárnap van!

CSAK EGY UGRÁS

Leugrok a porolóról.
Ugrok és azonnal
földet érek.
Lábamba harap a föld,
innen tudom,
hogyan ugrottam,
mert az ugrásra,
hogyan történt volna valami
közben: arra nem emlékszem.

ÜNNEP ELŐTT

Virágot anyának,
apának tollat?

Nincs virág, amilyet szeretnék
és apának van tolla elég,
különben is
a szomszéd fiú szerint
a számítógép mindennél többet ér.

Havazik kint,
hozok egy hógolyót.

Ez a golyó a Föld,
tél van mindenütt.
Ez a csillogás anya,
ez a csillogás apa,
ez a legkisebb pedig én.

NÖVÉSBEN VAGYOK

Elveszítem a homokozólapátot.
Kinövöm a játszótereket.
Hol vannak a rajzok és az építőkockák?
Már tényleg nem érdekel
az a régi társasjáték.

Hosszú a kezem és lábam,
ezt mondja mindenki.

A lányokat nézegetem,
ők hogyan viselik ezt.
Ők hogyan? Annyira lányok,
annyira idegenek.
Tanulni kellene. Ha jól tanulok,
tanulhatok újabb évekig.

Nem tudom, akarom

A FEHÉR TORONY KÖNYVTÁRA³

1. Az első háborúk magukért a könyvekért kezdődtek, mert szépek voltak, drágán díszítettek és hosszú évtizedek fáradtságos munkájának esztétikáját hordozták borítójuktól kezdve végig az iniciálékkal ékesített oldalakon keresztül az utolsó szóig, mely rendszerint a legmagasztosabb lényt dicsőítette vagy egyszerűen közölte a zárlat tényét. Ekkoriban még hatalma csúcsán állt a Könyvtár és elegendő tartalékkal rendelkezett ahhoz, hogy a lényeges munkák mellett cirkalmas, ám tartalmilag jelentéktelen kötetek is készüljenek az ellenség megtévesztésére. (...) Az ostromló seregeket eleinte könnyen megvásárolhatták a bölcs könyvtárosok. A vezérek rendelkezésére bocsátottak néhány termet és hagyták, hadd válogassanak: e harchoz szokott férfiak rendszerint beérték a drágakövek csillogásával, a borítók remek ötvösmunkáival. (...)

A könyvtárosok ekkor fellélegeztek és eltakarították a Fehér Torony környékéről a haddal járó hulladékot.

2. A Könyvtár hatalmas területet foglalt el. Néhány krónika szerint mélységben tizenhárom szint létezett, szintenként tizenhárom teremmel, melyek mind-mind tizenhárom olvasószobát foglaltak magukba. (...)

3. Komolyabb baj akkor kezdődött, amikor délről egy barbár nép előfutárai jelentek meg. Ferde vágású szemük, vörös hajzatuk nem sok jót ígért. Ugató, kemény nyelven beszéltek, lehetett sejteni, hogy nem fognak tévovázni, ha eljön az idejük. (...) Néhány év a szorongás jegyében telt el. A környékbeli arisztokrácia nehezen, de megértette, fel kell hagyni a mindennapos perpatvarokkal. Nem a Könyvtárról és a Fehér Toronyról volt szó: az ország háborúra készülődött. (...)

A könyvtárosok nem akarták elhinni, hogy létezhet erő, mely elsöpörné a bölcsességnek ezt a páratlan házát. Megalapozatlan optimizmusuk lassan követőkre talált. Az emberek torkig voltak az évek óta tartó hadiállapottal. (...) Lazult a fegyelem, szabadosabbá vált az erkölcs.

4. (...) Egy esős tavaszi éjszakán a barbár sereg könnyedén elsöpörte az előretolt helyőrségeket. (...) A támadások első hulláma elkerülte a Fehér Torony vidékét. Még vonulni sem látták az ellenséget. A könyvtárosok bizakodása azonban erőteljesen megcsappant. (...) Menekíteni a könyveket nem volt mód, nélkülük viszont értelmetlen lett volna bárhova futni.

5. (...) Már leesett az első hó az ellenség érkezésekor. Hosszú, fegyelmezett sorokban jöttek, zászlóikat lengette a szél és az őrség iszonyodva fedezte fel a kopjákra tűzött koponyákat. A világból érkezett bölcsék és vándorok átkozták magukat, miért is nem álltak tovább időben. De a barbárok nem vertek táborn. Ijesztő lassúsággal haladtak el a Torony mellett, pillantást sem vetve a halálfélelmet sugárzó arcokra. (...) Napokba telt, míg a Könyvtár népe megértette, hogy elmentek, vége a hadjáratnak.

6. Az országot azonban földig rombolták. (...) A túlélők a Torony közelében kerestek menedéket. Minden lelkesedés nélkül, rosszkedvűen láttak a mezőgazdasági munkákhoz. Élelem alig maradt, járványokat hozott a vizek áradása, nem múlt el nap temetés nélkül. (...)

Aratás előtt már rendezett, tiszta városka állt a Fehér Torony tövében. Néha már daloltak az asszonyok és a gyerekek csapatokban kergették egymást a közeli folyóparton, csatakiáltásaikkal a nemrég vívott küzdelmekre emlékezve.

³ Egy régi szöveg kb. 1989-ből. Amiért ideválogattam: ez is könyvtár-téma, mint a Boszorkányos széphistória. c. kalandos kisregény. Remélem, MEKértőek lesznek vele. /Szénási Miklós/

7. (...) Váratlan, baljós események történtek, melyek újra eszükbe juttatták, hogy a béke nem tart örökké. Lángra lobbant a száraz gabona éjjel. Hajnalban nyílvesszőre tűzött hengert találtak a Torony egyik folyosóján hét nappal és hét holddal. Nem tértek vissza a halászni induló férfiak.

(...) A hetedik napra kiürült a városka. Akik túléltek a barbárok első támadását választották inkább a fáradtságot, az éhezést, a környező országok bizonytalan irgalmát. Gyilkos csapatoknak azonban nyoma sem volt. Napnyugtakor néhány társzékér gördült a kapu elé és kövér nő feszített méltóságosan lova nyergében. (...) Nem tudni, kinek a kezéből szállt a végzetes nyílvessző. A Déli Hegység Császáranak követe holtan fordult le lováról.

8. (...) A könyvtárosok nem akarták olcsón adni az életüket, s főleg a bölcsesség könyveit nem: minden kötetet az alsóbb szintekre hordtak és mágikus anyagokkal rakodták tele a felszínhez legközelebbi három emeletet. Néhányan lent maradtak a mélyben, a többiek felkészültek a védekezésre. Nem hittek a győzelem lehetőségében, de reménykedtek, hogy a falak maguk alá temetnek majd sokat a barbárokból és elzárják a könyvekhez vezető utat.

(...) Órák alatt betemették a falakat övező vizes árkot és kisebb dombokat emeltek körben földből és vesszőnyalábokból.

A bölcsességek tanulmányozásához szokott férfiak elkeseredetten védekeztek, de hiába. Lépésről lépésre hátráltak és amikor már a harmadik föld alatti szint is nyüzsgött a barbároktól működésbe hozták a legtitkosabb mágiát.

Iszonyú robaj rázta meg a Fehér Torony épületét, tűzoszlop lövellt az égre és többórányi távolságra is hullott a hamu, pernye, törmelék.

9. A vidéket még a legádázabb utazók is elkerülték. (Néhány korabeli útleírás szerint a nagy robbanás után száz évvel még gőzölgött a sivataggá változott föld - ennek igazsága azonban hitelt érdemlő források hiányában ellenőrizhetetlen.) (...)

A Könyvtár háborúi nem értek véget. Az újabb harcok már nem a könyvekért folytak, hanem a betemetett alsó szintekre vezető utak megtalálásáért - mert a legendák szerint aki elég mélyre ereszkedik, dacolva minden hatalommal és van ereje visszatérni, az olyan bölcsességgel érkezik, mely által jobbra fordul a sorsa. Ezeket a háborúkat nem kiskirályok és nagyurak hadseregei vívták, hanem szerencselovagok, északnyugati mágusok, rablók, eszelős bölcsek és kalandorok a szélrőzsa minden irányából. Csak az a népesség mert szembenézni az elpusztított ország hideg, szürke egével.

(...) Számottevő eredményt évtizedekig nem értek el a próbálkozók. Hiába kerülgették a Fehér Torony helyén emelkedő halmokat és ástak bele a darabos, törmelékes földbe, hiába virrasztottak éjjeleken keresztül fohászkodva az istenekhez és hiába idézték a halott könyvtárosok szellemét - minden alagút zsácutca volt. Ráadásul alaposan megnehezítette a dolgukat az időjárás: állandó, heves szél hordta a port, örökös szürkület uralkodott és időnként teljesen váratlanul fagypont alá süllyedt a hőmérséklet. Nem is hívták másként ezt a vidéket, mint Szürke Földnek vagy a Könyvek Sivatagának.

(...) Legendák keltek szárnyra egy gyilkos sivatagi népről, akik csak hasonlítanak az emberekre: kétfejű király vezeti őket, ruhájuk kéreg, fegyverük kő és dorong. Étrendjüket szívesen egészítették ki a szerencsét kísértők húásával és vérével. Nem tudni, hogyan kerültek ide. Egyesek szerint korábban is a Fehér Torony országában éltek, elhagyott erdőkben, hegyi területeken, mások egyszerűen a könyvtárosok vagy az ostromló barbárok - degenerált, korcs utódainak tartották őket.

(...) Néha egy-egy megszállott szent ember nekivágott a Könyvek Sivatajának, hogy üdvözölje bennük a túlvilág követéit, de sohasem tért vissza. (...)

10. (...) A környező országokban nőtt a csecsemőhalandóság, csökkent a lakosság életkora és nem múlt el tavasz pusztító járványok nélkül. Apadtak a Folyami Királyság kristályvizű folyói, sárgultak a valaha zölden burjánzó erdők. Az uralkodócsalád minden erőfeszítése ellenére sem volt képes biztosítani a korábbi életszínvonalat, a nép egyszerűen összeroskadott a terhek alatt. Üresen kongtak a raktárak. (...)

A Könyvek Sivatajának rosszízű lehelletét nem lehetett nem érezni, mégis egyre kevesebben emlékeztek a Könyvtárra az idők múlásával. Ennek oka jelentős részben a hiábavaló ásatásokban keresendő: sok-sok generációval a nagy robbanás után sem sikerült utat találni a mélybe. Talán nem is léteztek azok a titokzatos földalatti szintek - gondolták a fiatalok - s ha mégis, ugyan mi lehet ott lázas sötétben, rémképeken, elporladt csontokon kívül? A barbárok nem furkáltak alagutakat, hanem elvonultak és azóta sem hallott hírt felőlük senki.

(...) Egy tehetséges, találékony férfi mozgalmat indított a Könyvek Sivatajából áradó sötét ellen. Bár vértanúságot szenvedett, követőinek száma egyre gyarapodott. Idővel több országban is elterjedt eszméinek rendszere és közel egy évezreddel a nagy robbanás után (...) a környékbeli népek szigorúan körülhatárolták az átkozott vidéket. Hatalmas falat emeltek végig a Szürke Földet övező hegység vonalán. A téglák egyhangúságát szabályos időközönként őrtornyok szakították meg, melyekből éjjel-nappal figyelték a kísérteties világot. A fal véget vetett a kalandozásoknak. Csak az összes uralkodó együttes engedélyével léphettek be a tudósok is, hogy tegyenek egy-két - hiábavaló - kísérletet a múlt feltárására. Néhány alkalommal hadsereget masírozottak a Könyvek Sivatajának bizonytalan útjain: visszatértek ugyan, éhesen és elcsigázottan, de titoknak nyomát sem lették.

11. A századok során darabjaira hullott a szövetség, mely a falat építette. Egyre kevesebb pénz jutott állandó őrség fenntartására, tatározásra, egészen leromlott a fal állaga, üresen meredtek a füstös őrtornyok a szélbe.

(...) A hajdani szövetségre csak néhány törött téglá emlékeztetett, az azt megelőző időkre semmi.

Sárgás, szigorú gyom burjánzott az egykori határon és dübörgő teherautók hordtak építőanyagot a sivatagba: gazdag emberek játékkaszinókkal, nagy éttermekkel és modern vonalú szállodákkal várost álmodtak ide. A kalandra áhítozók vadászhatnak majd sivatagi farkasra, kígyóra. A romantikusok órákig üldögélhetnek a nyitott kilátókon és ha szerencsájük lesz, láthatják azt a ritka természeti jelenséget, amikor váratlanul - és csak néhány rövid percre - megjelennek a nap sugarai.

A nagy terveket földrengés döntötte porba. Több száz munkás életét vesztette. Történt még néhány kísérlet a terület hasznosítására, de mind kudarcot vallott.

(...) Egy magas rangú államhivatalnok figyelte a különös eseményekre, utánanézett a terület történelmének - gyér, szinte használhatatlan anyag állt csak rendelkezésére - és részletes jelentést készített mindenről, ami kapcsolatban állt a sivataggal.

(...) A Déli Hadsereg főparancsnoka szigorúan bizalmas utasítást kapott a kormánytól: a területet haladéktalanul le kell zárni. (...)

A Nemzeti Tudományos Akadémia lehetőséget kért a terület alapos vizsgálatára, de nem kapta meg.

A SÁTOR⁴

Város a városban a lakótelep. Hogyne, hiszen legalább negyvenezen élnek házaiban. Hiába fűzőld az egyik erkélysor, tengerkék a másik, az egyik tömbházban lóghatnak sárga függönyök, kékek, zöldek, lilás függönyök a többiben és festhettek minden lépcsőházat más színre, azért az erre járók csak azt mondják: szürke. Mint eső előtt az ég, olyan hűvös nyárestéken, mikor az ember pulóverre vágyik és legszívesebben ki sem mozdulna a fotelból, de hát egész nap csak otthon üldögélt a négy fal között és bámult kifelé vágyakozva, nézte a fák tetejét, ahol a leveleket mindig mozgatta valami szél. Ráadásul vasárnap, ami tudvalevően a hét legszörnyűbb napja. És a legszomorúbb is, mert rögtön utána hétfő lesz, ami aztán elindít egy olyan sorozatot, hogy az ember meg sem áll szombatig, csak dolgozik, meg siet, meg intézkedik, meg kiabál, meg mérgeződik, meg kisimítja az arcát, meg keresi a pizsamáját, a tévéműsort, a tévé távkapcsolóját és a hűtőt nyitogatja, van-e még valami csemege, csokoládé, mogoró, söröcske, kinek-kinek ízlése szerint.

- Mégis csak le kellene menni - mondja az ember felesége, akit Mártának hívnak. - Ki sem mozdultunk egész nap.

- Volt mit csinálni - morogja erre az ember, akit meg Menyhértnek neveztek el a szülei valamikor réges-régen, de mindenki csak azt mondja neki, mióta emlékszik, hogy Menyus. - Holnap korán kelek, előbb akarok beérni, mint a többiek, be kell fejeznem egy jelentést.

- Jó, de azért lemehetnénk sétálni egyet - ismétli az asszony és úgy teszi-veszi magát, mint valami macska.

Az ember, Menyus már látja, nem lesz itt semmi a Hétfőből, meg az időjárásjelentésből, felkel tehát a fotelból, lesepri magáról a pogácsamorzsákat, nehogy meglássa a felesége, mert abból aztán nagy-nagy baj lenne és az erkélyajtóhoz sétál.

- Elég hűvös van - tesz utolsó próbát.

- Esett, most meg jó friss a levegő. Legalább nincs az a kánikula - így az asszony. - A múltkor meg az volt a bajod, hogy megrekedt a hőség kint is, bent is.

- Hol a kék pulóverem?

- Ahova májusban tetted.

Végre készen vannak. A liftben találkoznak egy kisfiúval a hatodikról, aki sohasem köszön. Menyus mindig tervezi, hogy megkérdi őt is, meg a többi negyvenhármát, miért nem képesek legalább úgy tenni, mintha mondanának valamit. Legalább egy vakk, vagy mukk, nem több. Az is jobb a csendnél, ha találkoznak. Persze, nem szól sohasem. Van apjuk, anyjuk, neveljék azok őket.

Tényleg jó a levegő, bár hidegebb, mint amire számítottak. Márta belekarol a férfiba, mint amikor megismerkedtek és még csak pár hete jártak együtt. Kevésbé peckesen szedik a lábukat, de azért látszik, hogy együvé tartoznak. A négyemeleteseknél kezdik a sétát, Márta szereti azt a rendet, ami ott van. Fák, bokrok, egészen ligetes, ahogy ágaskodnak a növények, egyik-másik fa egészen a legfelső emeletig ér, onnan is csak a levélfüggönyön keresztül lehet kilátni a forgalomra. Még jó, hogy idetervezték egy parkolót, meg széles fűsávot, így távolabb fut az út. Bár, hogy kisebb lenne a zaj, nem nagyon hiszik.

⁴ Megjelent a Hitelben 1997-ben.

Nem sokan vannak az utcákon, ezt nem tudják megszokni máig sem. Az emberek mintha meztelenek lennének és csigák, behúzódnak a házaikba. Igaz, hogy a valóságos meztelen csigáknak nincsen házuk, de egyik-másikról elmondható, hogy csak szerezte magának a lakását, lakni nemigen tud benne. Csak él napról napra, s ront azon, ami amúgy is romlik.

- Mi lehet ez? Esküvő? - kérdi Menyus és cigaretta keres. - Kérsz?

- Gyűjtasz nekem is?

- Aha.

Megállnak egy pillanatra, amíg a férfi kicsike barlangot formáz két kezéből, s nagyokat szippant a kesernyés, szürkés-fehéres füstből. Közben fülelnek. Nem lehet esküvő, temetés meg pláne. És a részegek sem így énekelnek. Gitár szól, dob, mély hangokon egyszerű melódia.

- Hallod?

- Biztosan krisnások. - Menyus bizonytalan. Márti azonban legyint.

- Azok nem ilyenek, ha krisnások lennének, akkor biztos láttunk volna már néhányat kopasz fejjel erre kóvályogni.

- Meg a könyveikkel - teszi hozzá Menyus, mert mégiscsak ő a férfi, neki kellene tudnia, mi hogy van.

Csak a kanyarnál látják meg a nagy kék-fehér sátrat, olyan, mintha vásári sörsátor lenne, de Menyus pontosan tudja, hogy ott fia sört sem mérnek, mert akkor ő pontosan érezné a lebegőben azt a drága, aranybarna, habos illatot. Onnan szól a zene. Padok vannak bent, asztalok, hevenyészett színpad. Főleg fiatalok. Meg idősebbek, és gyerekek is.

Megállnak, messzebről bámulnak oda. Menyus megszorítja Márti kezét. Szeretne is oda menni, meg tart is az ismeretlentől. Túl hangosak, ahogy nagy komolyan, de azért egyfajta vidámsággal fűjják a dalaikat. Jézus, halleluja, ilyesmi nótákat.

- Lehet közelebb menni.

Hátrafordulnak, rövid göndörhajú harmincas férfi. Pólóban, farmerdzsekiben és sportcipőben. Az arca egyszerű, lakhatna bármelyik házban, de akkor nemigen szólította volna meg őket csak úgy, ismeretlenül.

- Hallottak már róla? Itt áll hat héten keresztül és hirdetik benne az Urat.

- Ki áll itt? - Menyus meglehetősen zavarban érzi magát.

- A bibliasátor. Beszélgetünk, énekelünk, dicsérjük az Urat.

- Aha.

Csak ennyit tud kinyögni, érzi, hogy vörös a füle és nem érti, Márti miért nem képes megszólalni, mondana már valamit, mit képzelsz, mi ő, hogy így hallgassa ezt a dumát, mégis, mit kellene ilyenkor tenni.

- Jönnek?

A farmerdzsekisről süt a bizalom.

- Jól fogják érezni magukat, aztán ha lesz kedvük, jöhetnek máskor is.

Márti nem szól, Menyus meg elindul, de közben szorítja az asszony kezét, így aztán megy az is.

Már majdnem odaérnek, amikor abbamarad az ének. Kisebb csődület támad a sátorban valaki körül, aki úgy hadonászik, mintha ittas lenne. Nem látják az arcát, csak a hangja hallatszik:

- Kérem, fejezzék be, én ezt nem tűröm, nem akarom hallgatni a maguk zenéjét. Itt lakom a szomszédban, nekem jogom van a csendhez.

- Ki maga?

Nem látszik, ki firtatta a jogaihoz ragaszkodó férfi nevét.

- Fizikus vagyok, dolgozni szeretnék, de nem tudok ilyen ricsajban.

Márti odahajol Menyushoz:

- Szerinted megverik?

- Mi nem alkalmazunk ilyen sötét eszközöket, nem élünk a sötét erővel - szólal meg a farmerdzsekis, mintha neki címezték volna a kérdést. - Az Úré minden hatalom.

- Nem, nem és nem! - Még mindig nem látják a tiltakozót, csak a hangja süt ki élesen az embergyűrűből. Milyen sokan vannak, gondolja Márti, csupa egyszerű ember, olyan ruhákban, olyan frizurákkal, mint az övéik. Nincs rajtuk semmi különös, olcsó üzletekben vásárolnak, kevés húst és sok zsiradékot fogyasztanak és fő táplálékuk a krumpli, meg a tészta, mikor melyiknek van lentebb az ára. Néhányan ismerősnek tűnnek, végtére nagy a lakótelep, két-három piac van csak, a sétányokon, az utak közötti nagy zöld tereken átfutó csapásokon láthatták egymást.

- Most már elég. - Ez megint a fizikus lehet. - Kérem, kérem. Én a fizikai és metafizikai tudományok doktora vagyok. Eddig tartott a türelmem. Nem tűröm tovább. Jogaim vannak és ezeket érvényesíteni fogom.

Egészen hirtelen sötétedik be, fel sem tűnt Mártiéknek, hogy összegyűltek fent a felhők. Semmi dörgés, villámlás, csak eszelős szél. A sátor ponyvája megemelkedik, ahogy a légáramlat alája csúszik, a tartókötelek pedig elengednek a cölöpöket. Óriási kék-fehér madár tűnik el a magasban, iszonyatos jajveszékeléssel.

A farmerdzsekis megkövülten áll. Nem jut el a tudatáig a kérdés, egyszerűen bátorsága sincs, hogy megfogalmazza magában azt, ami Mártiban és Menyusban is ott éktelenkedik: hova tűnt a tömeg? A sátor helyén ugyanis enyhén sárgult, letaposott gyepet borzol a gyorsan távozott vihar utáni könnyű szellő, s egyetlen ember toporog. Nem kis elégedettséggel mondja: nohát.

Vékony, fiatal férfi bársonyfarmer ingben, fekete nadrágban. A haja rövid és az arcát gyér szakáll keretezi. A fizikus. Elmegy mellettük, a legközelebbi lépcsőház bejáratánál pedig kulcsot keresgél a zsebében.

- Érezték a szagát? Micsoda szaga volt?

A farmerdzsekis remeg az izgalomtól. Értetlenül néznek rá. Szaga? Kinek? Márta belekarol Menyusba, s elindulnak szép lassan hazafelé.

TÖRTÉNET EGY ROSSZHÍRÚ HÁZRÓL

*Ahogy Metró Miklós mesélte 1993 tavaszán
a Leveles Csárda előtti padok egyikén*

Bodó Etelevel érettségi után ismerkedtem meg, nagy fogainkat csattogtattuk a világra. Magas és erős gyerek volt, úszott sokáig, aztán inkább választotta a cigarettát. Úgy mondta, naponta néhány kilométert úszni nem azért sok, mert fárasztó. Hanem az egyedüllét. Az kiborító. Kezdetben még nem. Akkor ott a győzelem, mint cél. Legyőzni az időt, megfelelni az edző elvárásainak, benne maradni a csapatban. Egy hét-tíz éves kölyöknek ez pontosan elegendő lendületet ad. De a nagyobbaknak, aki akár a fenyők kergét is leenné éhségében és képes lenne hosszú végtagjaival elrepülni akár a pokolba néhány csepp örömről, annak ez már semmi. Ott már csak üres papírlapok sodródnak a lehunytt szem mögött, és nem akarnak megtelni, hiába áramlanak a szitkok, mint a klór. Nem megy. Elég a tüskésre nyírott hajból, a reggel fél hatkor csörgő órából, a még üres iskolából, a szőrös mellű, lapátkezű Pista bából, a többiből is mind, méregessék csak maguknak a farkukat otthon. Nem kell, mondta Bodó Etele egy reggel. Nem megy, nem bírok kelni, nem akarok többé ezekkel utazni sehova. Idegen városokban is ugyanazok az emberek, ugyanazok a szabályok, mint itthon. Nem és ne. Lányok kellenek, akik törékenyek és gyengék, akik viszolyognak a víztől, akiket meg lehet menteni. Lányok, akik akarnak valamit, nem csak a délutánok sárgálló derűjét. Felnőtt akarok lenni, ordította Bodó Etele mellkasában azon a reggelen egy láthatatlan szörnyeteg és a szívére taposott, ott ugrált és anyja, a magas, szigorú asszony, az egyetlen igazság tudója, kinek akarata előtt Bodó apja is földig hajolt, anélkül, hogy észre vette volna, a magas asszony nem vette észre, hogy fiában meghalt az a gyerek, akit érdemes volt szeretni.

Nem tudom, vagy nem akarom már tudni, ki akadt rá a város legszélén a házra. A *Babilonra*. Lányok laktak ott, férfiak jártak hozzájuk. Fűtőt kerestek éppen, aki udvaros is, szállásért cserébe. Nekünk ez éppen megfelelt, nevettek rajtunk, gyerekek, pont ti, hogyne, aztán mégis azt mondták, gyertek. Nem nagy az ágy, *fejláb* elfértek. Akkoriban ez kellett, nem bírtam könyvekre gondolni, annyit olvastam már, hogy szükségem lett valami egyébire is.

Szép volt ott. Hatalmas kert, családi örökség lehetett, tele buja fákkal, polgáriaszobrokkal és kacskaringós utakkal. Szobrokat mondok, de helyesebb volna köveket emlegetni, csak a mi fantáziánk adott életet egyiknek-másiknak. Láttunk Laokoont, aki nem kígyóval, hanem saját férfiasságával birkózott, Dávidot, aki térdre rogyott egy ormótlan láb súlya alatt és asszonyi torzókat, nagy melleket főleg, feneket, latinos profilú arcokat. Sárga kavics borította valaha a sétányokat, de a fű rég belepte mindet, csak sejthettük, hol kanyarogtak. Voltak virágok is, azokat nagyon szerettem, de egyre kevesebb, mi október legvégén kerültünk oda, amikor minden haldoklani kezd. A ház nem látszott igazán előkelőnek, ki sem volt világítva különösebben, de akik jöttek, tudták hol van és mit nyújt az éheseknek és szomjasoknak. Egyszerű vörös téglalapú épület egyetlen nagyobb helyiséggel, ez a szoba a szalon, a társalgó, szerény bárpuittal, néhány különleges itallal, egyébként meg azt lehetett kapni, amit az itteniek szerettek, olcsó sör, kaparós cigarettákat, vizezett pálinkát. Nevét valami értéktelen festményről kapta, mely Babilon, a bűnös város bukását ábrázolta a bal oldalára írott szöveg szerint. Ahogy elnéztem, s volt rá időm elég, szívesen csatangoltam volna a kínos realizmussal megrajzolt utcákon, a hihetetlenül szép emberek között, még a háttérben izzó tűz ellenére is, ami aztán órákon belül mindent és mindenkit elemésztett. A lányok pici szobácskákban laktak, inkább mondanám, hogy kamrákban, de akkor a mi szállóhelyiségünkre nem is

találnék szavakat. Szóval egy helyen aludtak és dolgoztak, kivéve a legidősebbet, aki irodát tartott fent, nyilván a többiek érdekében is. Ott lapult a falba süllyesztett széfecske a maga titkos számkulcsával, telefon, ami nagy szó volt akkoriban, elegáns íróasztal, néhány könyv.

A környékkel eleinte nehezen barátkoztam meg. Lakótelepeken éltem addig, igazán nem állt hozzám közel a hajnali kakaskukorékolás, a reggelt ellepő friss trágyaszag, mert itt volt az is. A város széli régi prolinegyedben az emberek igyekeztek megfogni minden fillért, tartottak baromfit, disznót, némelyik még tehenet is, ne a Kozma péktől vagy a Lakatos Feri fűszerüzletéből kelljen ezeket is hordani, volt mindenhol néhány ágyás, zöldség és gyümölcs, akár faluhelyen. Szokás volt köszönni, még akkor is, ha futótűzként terjedt a hírünk, mi vagyunk a rosszlányok rosszfiúi. Utólag sejtem, mi lehetett annyira vonzó abban az életben, a szabadságon, a szabadosságon kívül: az idő kereke mintha hatvan, de akár hetven esztendővel is visszafordult volna a valósághoz képest. Ezek az emberek, a zöldkendős Takács Borsi néni elnyűhetetlen szatyrával, Oláh Gál Jakab, a diódobáló nyugdíjas, a részeges Pálóczai Gedeon elvadult kertjével, a kertészkedő Kiss bácsi, a teljesen cigány Dodóné, a lovas-szekeres Pistukai Jani, Tóth Feri, a kukás, aki nagy sárga kesztyűben járt télen-nyáron, meg a többiek mind, mintha kiszakadtak volna a világból, s éltek a maguk, de még inkább az apáik, nagyapáik korábbi életét, melyet egyetlen, meglehetősen ritka autóbuszjárat kapcsolt össze a belvárossal, a jelennek. Azóta bizonyára kihalt ez a fajta, nem kétséges, de akkor még létezett a valószínűtlen kis sziget. Ez jellemezte a lányokat is, egy békebeli világ normái, szokatlan értékrend, amibe belefér, hogy nincs tévé soha, rádió csak hétfőn, ami az itteni szombatot és vasárnapot jelentette. A vendég szent, ők maguk pedig olyan tartással kellett, bírjanak, hogy a ház falain belül senki látogató ne merészeljen parlagi módon viselkedni. Kint, kívül lehet anyázni, emlegetni repedt sarkakat, bármit, ám a babiloni bukást ábrázoló képecske közelében csak urak és kisasszonyok vannak, ezt még a férjüket hajkurászó háziasszonyok is tudták, csak két sarokkal odébb köpték le a szappanhabot a nyelvükről, igaz, annál inkább akkor.

Zene lemezjátszóról szólt, kizárólag régi bakelit korongok, semmi modern, semmi hangos. Fényes Szabolcs, Zerkovitz, meg a többi nagyság. Néhány operett, Strauss, Lehár, Kálmán Imre, amerikai zenéből pedig örökzöld jazz, swing: Andy Kirk, Mary Lou Williams, Fats Waller, Cyrus Chesnut, Django Reinhardt, Stephane Grappelli, Mae West és a többiek. Ezt szokták meg az idejárom emberek, ez tartozott a házhoz. Babilon bukásának szimfóniája. Nehezen viseltem ezt az hangzást, nincs mit kerteljek, itt azonban hallgass volt a nevem, így aztán előbb-utóbb megkedveltem ezt a műfajt.

A hajnalokat szerettem leginkább. Akkorra mindenki elment, csak mi maradtunk, a család, ahogy néha beszélünk is. Megittuk a felbontott üvegekből a sört meg a bort, üldögéltünk a vendégek helyén és cigarettáztunk. Hogy eltelik minden éjszaka, mintha egy csillagszórót bámulnál, magyarázta Bodó, heves kézmozgással kísérte rekedt hangját, csak úgy sziporkázik, aztán egyszerre vége. Csak az izzás, aztán meg a szemetes vedér, mint lehetséges koporsó. Jó volt még nem lefeküdni, ilyenkor beszélünk magunkról, csupa közhelyeset, mert írni meg olvasni mindenki tanult, minden tanító néni vagy jó vagy rossz, az első szerelemre jobb nem emlékezni vagy éppen az volt az egyetlen igazi - szóval a lényegét sohasem mondtuk el, de legalább nekik nem kellett ekkor is a férfiakra gondolniuk, nekünk meg a kazánra, az udvarra. A lányok! Mára már aligha illene rájuk ez a szó, annyi év eltelt.

Nellike, a színházból. Amúgy csak kisegítő volt, kiment, meg bement, átlibegett a színen, semmi több. Abból nem lehetett megélni akkoriban sem. Máshoz nemigen akadt ambíciója, ezt meg elviselte úgy-ahogy. Rózsákra gondolok, semmi különös, apám anyjának volt egy kertje, még Martinkán, ez a Nyírség pereme ti tulkok, kacag göndören, ott nyíltak százával.

Piros, sárga főleg. Fehérre sohasem gondolok, érted. Néha kiakad a szám, szinte reszket. Vannak ilyen nagyok, tudod. Nem volt az esetem Nellike, de jól csinálta.

Torma? A nyelve csípett, szövege az volt. Csak úgy röpködtek a levegőben a ló- meg mennyei ízék, ha csak semmiségekről csevegett, akkor is. Amúgy író akart lenni, csak élményeket gyűjtött. Gyakran aludt máshol, de mindig visszatért. Innen nem lehet elmenni, amíg át nem itatódik rendesen ez a kurva test, magyarázta. Néha kedve támadt verekedni. Fiókáim, a kanok, hát nem. Ők aztán nem emberek. A büdösek.

Angyalka. Őt szerettem a legjobban. Szőke volt, de igazából vörös. Semmi angyali nem volt benne, hacsak nem a szeplős fehér bőre. Tiziano képein látni ilyeneket meg Botticelli mesternél, csak azokra a nőkre nincs ráírva, miből éltek civilként, a modellek persze. Rövidlító volt, ezért sokszor megverték az üzletfelek. De akkor sem sírt sokáig, s ha boltba ment, mintha gyerekek lennének, hozott kekszet, süteményt, kiscsokoládét, rágót. Néha beszélt a gyerekeiről, akik fent laknak a Hold túlsó, láthatatlan oldalán. Ott táncolnak, ilyen picik, mint a tenyerem. Várják az anyukájukat, mondta Angyalka.

Volt még a Néni, legalább tízzel, tizenötlet több mindnél. Büszkén viselte a melleit, pedig sem szépnek, sem nagynak nem látszottak. Hol azt magyarázta, hogy annak idején varrni tanult és megjárta Párizst is, hol meg a katolikus gimnáziumról mesélt, a nővérekről, mert ő úri családból származott. Elviselte, hogy ott vagyunk és dolgozunk, a hiúságának még hízelgett is a szituáció, két fiatalember, akik kaphatók mindenre pár pohár italért, de sohasem éreztem, hogy szeretne. Még akkor sem, de hát profi volt.

Karácsonykor nem nyitott ki a Babilon, mégis jöttek. Menj haza, ordított ki a Néni, de csak nem hagyta abba a zörgést a vendég. Részeg volt, Nellike elsírta magát, amikor betántorgott és leokádta a szőnyeget. Nekünk csak másnap mondták meg, hogy az apja volt valamikor. Megesik az ilyen. De azért eltelt az az este is. Ültünk a fenyő előtt, néztük a repedéseket a plafonon, tavasz végén festeni kellene. Hol van az még, mondta Torma, hihetetlen, mennyire szelíd lett, persze, csak másnapig. Mennyből az Angyalka, énekelte Bodó részegen és kiment hányni. Gyenge ez a vodka, vigyorgott visszajövet. Hihetetlen, hogy volt mindig pénzünk, de a vendégek szerettek minket, tüzet adtunk, ahogy a Néni kiokosított minket, töltöttünk és kínáltunk, apróbb szívdesszégeket megtettünk, például engem gyakran küldözgetett üzenetekkel ide-oda az egyik kövér fickó, a Koltai Jani, mindenféle nőkhöz, sosem értettem, mit keres itt, amikor van két babája is, igaz, nem túl messze egymástól, az egyik a Gépész utcán, a másik meg a Súlyom utcán lakott, meg alkalmi kapcsolatai ki tudja hány. Nem volt persze mindig így, eleinte csak néztek, Bodó kapott két pofont is, de én nem mertem megvédeni, mert láttam, iszonyúan erős alak, azt hitte, meleg, azért van itt. Aztán persze elnézést kért a Nénitől, legközelebb hozott bonbont is, szépen csomagolva. Bodót azért úgy nézte továbbra is, mint egy átlagon felüli kutyahurkát szokás: csodálattal vegyes undorral. Ő például nem adott soha borravalót. De szereztünk másképp is pénzt, ha például valaki még sohasem járt itt korábban, esetleg azt elköpte, hogy vidéki, akkor megesett, hogy utána settenkedtünk, leütöttük egy sötétebb útszakaszon és kifosztottuk, ahogy a nagy könyvben meg van írva. Ez lett a vesztünk aztán, de addig még sok vendég megfordult a lányokban.

Ez a drámák farsangja lesz, mondtam Bodónak, mikor február végén Angyalka bejelentette, hogy terhes. Boldog volt nagyon, mert ő már régen leszámolt ezzel a lehetőséggel, lábos alját nem kapargatták annyit, mint engem, nevetett kesernyésen, aztán azt mondta, á, fiúk, nincs baj semmi, mégsem, ki szív ilyen erős bagót. A Metró, nevetett ki Bodó, én meg szidtam az anyját, mert ha tehettem, mindig úri cigarettákat füstöltem. Ez az egy luxus megmaradt a régi otthonból, nem több. Angyalka volt az első, a második pedig Nellike, aki szétrepedt. Ordított ugyan, hogy ne, de az a barom nem volt már magánál, akkora volt, mint egy lónak, zokogta az

orvosnak, fáj, vigyázzon, kérem, tüvel fogja rendbe tenni? Három hét, mert nagyon csúnya, aztán is érzékeny lesz még egy darabig, magyarázta a jó öreg Kellerman doki és nem kért egy fillért sem, csak tizenöt ingyen éjszakát, de nem Nellikétől, emelte magasra a mutatóujját, mert addig én nem várhatok. Ekkor kerültünk lejjebb Bodóval, a pincébe, mert a szobánk kellett a betegnek. Kicsit dohos volt, de ugyanúgy fűthető, mint a többi helyiség.

Nellike ment táppénzre, mert a Néni igazán emberségesen gondolkodott, majd te leszel az extra, ha felépülsz, mondta mosolyogva, helyetted meg jön Dóra. Nem volt senkinek igazi neve, csak ilyen semmilyen, Dórát is biztosan egész másként hívták az életben. Öreg csaj volt már, igen használt, de lelkiismeretes. Precízen vezette, mikor, kivel, mennyi ideig, hányszor és hogyan, pénz be, ki, még tőlünk is akart egy kis jattot, de Torma odamutatta az öklét, velük nem kötelező, kisanyám, ők a személyzet. Szerettem, ha veszekedtek, az olyan emberi volt, mi pedig meglehetősen kívül estünk a csetepatéikon, mégis más neműek voltunk, de nem férfiak, mert azok ugye csak a pénztárcát és a nyúlványt jelentették, így hát lehettünk mi a nevető kibicek. Néha játszottunk Bodóval, sakkot, olyankor körénk gyűltek és szurkoltak, nem tudom, mi tetszett nekik, hacsak nem a figurák, mert a sakkhoz egyik sem értett, viszont a kártyát azt nagyon tudták, gatyára vetkeztettek minket röpke pillanatok alatt, aztán mindenféle disznóságokat kértek, hogy csókolózzunk velük, meg zárkózzunk be egyikükkel valamelyik szobába, hadd leselkedjenek a többiek, ilyenkor nevettünk, jó kedvünkben ezt az életet semmire nem cseréltük volna el, egy nagy család, mondta Bodó, mindennél fontosabb.

Áprilisra Nellike is használható lett, nagyon büszkén magára, bár néhány korábban állandó vendége elpártolt tőle, panaszkodtak, hogy kedves, meg jó, csak éppen nekik nagy. Mi gyakran üldögéltünk kint az udvaron Bodóval, remek volt napoztatni a télbe belesápadt bőrünket. Igazából kezdett elegendő lenni az egészségből, de nem akaródzott visszatérni a való világba. A tétlenség, meg a könyvek hiánya. Az élet nem tűnt annyira izgalmasnak, mint az olvasmányaim nagy része, ráadásul igen fárasztó volt némely dolog. Fájt a tüdőnk a sok nikotintól, a gyomrunk pedig eléggé kikészült az egyoldalú kosztól és a sok alkoholtól. Nem is tudom, a lányok hogy bírták. Reggel is, este is, éjszaka is vedeltük a borunkat, mert az volt elég sok, az egyik lánynak hozott valaki egy kisebb hordóval, azt kérte csak, mikor legközelebb visszajön, legyen kiürítve. Azt hiszem, Takács Pálnak hívták ezt a jótét lelket, de nincs túl nagy jelentősége. Nem mindig volt kedvünk hozzá, de megszoktuk, s nem is volt más lehetőségünk.

Igaz, néha elmentünk az itteni templom kertjébe üldögélni, volt ott egy fiatal papocska, Rózsa atya, ezen mindig jókat nevettünk, azzal folytattunk véget nem érő vitákat isteni és emberi dolgokról, az élet szokásos nagy kérdéseiről.

Az atya szerencsére türelmes és jámbor teremtés volt, néha vett egy-egy doboz cigarettát is nekünk, kínált teával, bort adott, ha kértünk és azt hiszem, szeretett bennünket, amennyire Isten pásztora szeretheti eltévelyedett báránykait. Szemben, a másik templom mögött lakott a református lelkész, Pap András, fekete, bajszos magyar ember. Ezek ketten meglehetősen szerettek kuglizni és gyakran folytattak nagy beszélgetéseket az emberi nem söpredékké alacsonyodásáról golyódobálás közben, de sohasem használtak ilyen erős szavakat. Hintázott az idő, az alkonyat, nagy kabát, ránk borult, néztük a játszadozó papokat, aztán csak meresztgettük a szemünket, mert már látni sem láttunk. A kötelesség, atyámfia, húzta vigyorra száját Bodó. Várnak a hölgyek, mondtam és roppantul élveztem, milyen könnyen zavarba jöttek ezek a komoly férfiak ennyitől. Mentünk a házba. Már gyülekeztek a vendégek, gomolygott bent a füst.

Egy este, fizetésnap után valamivel ott találtuk Barkóczy Barnabás városi főtanácsos urat és Gerlóci Gerzson rendőrkapitányt. Utóbbi potrohos, szeplős férfiú volt, kiköpött a felesége, mint később kiderült. Csak éppen ezt nem tudtuk. Semmit róluk. És az is úgy adódott, valahogy soha nem hallottuk meg, ha a titulussukat mondta valaki. Barkóczy ivott, mint a disznó és internacionalista nótákat énekelt, Gerlóci meg szépen megvárta, hogy egyszerre szabad legyen Torma, Dóra és Angyalka, úgy ment velük szobára. A városi főtanácsos miután harmadjára is leesett a székéről, megeléghette a mulatságot, mert hangos kezicsókolommal elköszönt a Nénitől meg az összes vendégtől. Nem nagyon türtőztettük magunkat, összekacsintottunk és mentünk utána, akkor éppen nagyon lötyögött rajtunk a nadrág, kellett a pénz, én még el is csúsztam azon, amit az ajtó elé rakott, szívemből szidtam a nagyanyját meg a többi felmenőjét. De bűdös vagy, vágott hátba Bodó, mit ehetett ez az ember. Azt nem tudom, mondtam, de kóstold meg annál a kerítésnél, mit ivott. Barkóczy a Honti utcára kanyarodott, elesett vagy kétszer, láttuk, nem fog elszaladni, ha akarna sem siethetne, mi meg tovább kocogtunk, a Hontival párhuzamos Hold utca felé, futottunk a második keresztutcaig, ott tértünk le derékszögben a Csáthyra, hogy onnan közelítsük meg újra a Honti utcát. Ez a rabló-négyzet, mondta Bodó. Barkóczy elé akartunk kiérni, majd kiköptem a tüdőmet, annyira siettünk. Ez azért mégsem volt kis távolság. Ott jön, mondta Bodó. Imbolygott a részeg állat, elővettem a deszkát, készüljünk, barátom. Kiváló sarok volt, valami áldott jó gyerek csúzlival kilőtte mind a két közeli lámpát. Most, mondta Bodó, én meg hátrahajoltam, kissé derékból és nagy lendülettel előre sújtottam. Arcon szegénnyt! Egy ló felfordult volna ekkora ütéstől, de ez nem. Csak megrázta magát, mint akinek eszébe jutott valami kellemetlen, és kimeresztette a savós színű szemeit. Mindjárt láttuk, hogy baj van, mert nem a főtanácsos Barkóczy volt, hanem Gerlóci, a rendőrkapitány. Barkóczy még pár házzal odébb fetrengett, egy szemetes árnyékában az árokban. Megvagytok! Ezt ordította a kapitány, de mi már akkor felhúztuk a nyúl cipellőt és lélekszakadva rohantunk. Állj vagy lövök, hallottuk a bikahangját, de eszünk ágában sem volt hallgatni rá. Tényleg lőtt, vagy madarak, vagy angyalok hullhattak alá azon az éjjelen az égből.

Soha többé nem mertem visszamenni a Babilonba, azóta sem, s ami még szörnyűbb, a lányokkal sem találkoztam, eggyel sem, talán Dórát láttam pár éve, csúnyának tűnt, ha egyáltalán tényleg ő volt. Pedig jó lett volna néha beszélni velük, mesélni mi újság, köszönni szépen azokat a hónapokat.

Hiába, az élet már csak ilyen. Kár ugrálni, ötven év múlva már sehol sem leszünk.

ZOOPARK⁵

Az Állatkertet is Norton vette meg, a betolakodó vörös albioni. Csak besétált a polgármesterhez, csak félretaszította a hervadó arcú gépíró Magdolnát, csak felemelte kockás esernyőjét és a város a lábai elé heveredett. Nem szakadtak meg a telefonvonalak, ahogy aztán terjedt a hír és a lámpák sem kezdtek kísérteties morzejeleket vibrálni. Norton végtére is angol volt, vagyis porosz, mert az újságos Gilányi mindent jobban tudott.

Szerzett magának újságot, megkaparintotta az egyetlen egyet, ami naponta került az olvasók elé helyi hírekkel, nyitott hentesüzletet és most a polgárok tüdejéből kanyarintott magának. Az Állatkert ugyanis az erdő szélén volt, telis-teli fákkal, bokrokkal; sárga kavicsos ösvényen sétálhattak a friss levegőre vágyók. Tavak tátogtak az égre, hattyúk és vadkacsák fodrozták a vizet. Éltek oroszlánok, medvék és farkasok a parkban, esténként pedig erős trágyaillat terjengett a sötétedő bivalycsorda felől, mert Pacza bácsi, egykori fő-főmarhapásztor nyugdíjba vonulásának évében, mikor ügyvédet fogadott és halálát közel érezve alapítványt tett a köz javára, kikötötte, kevesebb soha nem lehet kilencven bivalynál. Azaz lehet, de akkor nélküle. Pénze nélkül. Ápolták hát Pacza bácsi emlékét az előljárók.

Két éve nem is hitte volna senki, talán az egy Gilányi kivételével, hogy baj lesz. Volt vattacukor, pattogó. Forradalom is aztán, ősszel; akkor már látogatók nélkül telt az idő, iskolába jártak a gyerekek, nem szarvast, nyulat és fácánt bámulni. Tavasszal a Gyárosok Szövetsége, a változásokra való tekintettel társadalmi munkában kicserélte a stílustalan trafikot. Helyette lett hamburger és popcorn. Lala bácsi, azaz Posz Lala, a régi eladó felkötötte magát; viseletes zakója zsebébe dugott végrendeletében hiába kérte, etessék fel a dzsungel királyaival, nem cikkezett róla a sajtó és elhamvasztották. Szomorú füst lett belőle, amit aztán könnyen felejtettek. Ez júniusban történt.

Főszezonban, július közepén az Orvosi Kamara záratni akart. Sok a szemét, nagy a fertőzésveszély és különben is, olaj vagy zsír: bűdös. Augusztusra minden eldőlt. Új biciklin feszített a főorvos és a Város Szavába cikkezett - amit Norton messze áron alul szerzett meg - a lehülő éghajlat ellen segítséget jelentő hőtermelő intézményekről. Esetleg, ahogy írta, ezek lehetnek lángossütők is. De Norton a húsipar felé terjeszkedett, mondják, beteges bujaságtól hajtva.

Kezdetben kóser üzletet nyitott, vagyis szalonnát, förtelmes disznócombokat, sonkát, karajt csak pult alól, birka és marha lóghatott a kampókon. Árult halat is. Addig dolgoztatta éjjelente mészároslegényeit, míg a szomszéd öregasszony szíve felmondta. Gilányitól tudom, Norton ekkor megjegyezte, csendesebb napok jönnek. Aligha néhai Bella mama szívének dobogására célzott.

A zsidóknak nem volt helye többé a gömbölyödő hentesüzletben, utazhattak a keleti peremre, ahova a 29-es busz jár. Norton ingyen reklámozta áruját a sajtóban, szövegeket legjobb publicistáival faragtatott velőről, disznósajtról és egyebekről. Cégét árban alul nem múlhatták a régiek. Azok szerettek volna legalább megélni, de módjuk sem nyílt rá. Elégtételt az sem jelenthetett, hogy Anglia válogatottja a Népstadionban 3:0-ra kikapott egy helyi kiscsapattól, amit egyenesben közvetített a televízió; akkorra ugyanis már tetőzött az öngyilkossági hullám.

⁵ Megjelent az Alföldben 1996-ban.

Nem hiszem, hogy Norton sokat adott volna a látszatra. Elegánsan járt ugyan, fekete zoknihoz fekete fűzős cipő, kicsit bicegett, lóbálta esernyőjét és nem szégyellte, ha kivillant a zakó alól revolvere. Ez a fajta nem reszket. Járt ugyan villamoson, buszon, de jegyre nem tart igényt. Magdolnát nem köszöntötte, a terjedelmes keblek mintha nem is hullámoztak volna ütemesen gépírás közben. Mintha nem is a polgármester titkárnőjének szobájában viharzott volna át. Magdolna későn állt fel székéből, hogy óvja urát a váratlan behatolástól, s ahogy dzsörzészoknyája hasadt fiókja kulcsába akadva, egészen elhervadt. Szinte egész teste a két szivacsos kosárba fáradt, haja ázottan omlott alá, holott kint esett.

A főszerkesztő sajtómágnás és mészáros húsdirektor készpénzzel fizetett. Az Állatkert táblát még aznap leverték és a továbbiakban neon ZOOPARK mutatott utat tévelygő szerelme-
seknek, turistáknak.

Mondtam már talán, Tujon atya szigorú kenyéradó, bár jobb pillanataiban viselhetne szárnya-
kat is, fehér tollakat hátán, ahogy az ismeretlen tokaji mester freskóin láttam eleget. Teljes
életet követel a templomi szolgálat, mondogatta gyakran és jobb híján szívesen gyóntatott,
csakhogy penitencia gyanánt rózsafüzérnyi Miatyánkot testáljon rám. Talán ezért szoktam el a
korombeliectől. Mégis: találkoztam televízióval a Buller-házban, a domb alatti kocsmában,
ahol nyitástól zárásig ment az MTV. Oda Sportszeletért jártam, az fizikai erőt adott
sepregetéshez, tüzelő-hasogatáshoz. Álltam a pultnál, bambán talán, meredtem a színes
villódzásra.

A Buller-házban lettem szerelmes.

Egyetlen alkalom, de éppen plátói volta miatt örökre szólt találkozásom a szörny által üldözött
lánnyal. Fél perc az egész? Futott-futott, szörnyeteg üzte, ifjú hős szőtt addig hálót. Erdő, víz,
mintha családregegy nyílt volt. Bár lehetnék kétdimenziós, szipogtam párnámba éjjel,
Tujon atya, hogy férnek papírra? Lelkem ömlött padlóra akkor, kilenc rózsafüzérrel kellett
felmosnom, amiért részleteztem a sárga inget feszítő halmokat és Monster Burgert emlegetve
nyáladztam. Szóval? Szerelem. Szerelem, szóval az. Ráadás nyolc. Szívből, fiam, vagy
kezdheted előlről.

Végigpörgettem újra és újra. Boldogan morogtam az imádságokat, húst is darálhattam volna,
máskor annyi erővel. Ő és kizárólag ő, históriája hősnője. Mintha magam rendeztem volna, úgy
tudtam, hol gyöker, hol csak dőlt fűszálak kapaszkodnak elébe. A végén elsiklottam, június
volt csak, lepkeszezon, ilyenkor ne akarjanak komornak. És mégis: a zsírban sült
szörnycafatok segítettek felismerni Nortont.

Nem kellett nekem ketreceket lesni, tolakodni, lökdösődni a ZOOPARK-ban, hogy tudjam,
fogynak az állatok. Kínált egzotikus csemegét, afrikai masszát Norton hentesüzlete. Zebra?
Csak a kereszteződésekben maradt. Hegyi tolvajokról cikkezett a Város Szava, furulyás
bocskorosokról, eltűnt barna bömbölőkről. Ajándékba ment Leó, sugdosott Finner Fay - vagy
Winner Way? -, Norton külföldi embere, Zoo Park-i hamburgeres, Oklamohába (Oklahomá-
ba?) egy beteg kisfiúhoz. Szavannai pörköltöz inyenc adalék, hirdette-harsogta Norton
hentese.

Huszonhárom fűzér gyanakvásodért, oktan, hördült fel Tujon atya. Hát akkor huszonhárom,
sompolyogtam az Orvosi Kamara székháza felé, inogó fák közt. Feddhetetlen üzletről
világosított fel az ügyeletes, nincsenek járványok, mondta, de láttam, tárcsázta a mentőket,
alig szökhettem el a zubbony elől.

Tucatnyian, ha voltak a bivalyok. Szikkadt trágyájuk párja nem rejthetett volna el, maréknyit
zsebembe tūrtem, úgy lopóztam Norton házához.

Csillogott a homloka, zúgott halogénlámpája, számolt és ásítózott.

- Norton, te!

- No.

Fel sem emelte fejét. Biedermeyer, rokokó és parasztrenezánsz, osztályoztam a bútorokat. Kellemes Denim Fire illat terjengett, holmi szegfűszeges almával keveredve. Tujon atyától tanultam a templomok hűvösét, ez az éjszaka meg bűnös izzásával átjárt és forróvá tett, mintha más és más életek napjainak kerekét forgattam volna. Ha az első pillanatban Norton arcába szórom zsebem tartalmát! hogy tisztázzam a köztünk levő viszonyt - mégis mást gondoltam. Szinte bugyogott belül a vér, nőttem, izmosodtam magamtól, attól, hogy izgalmas változás uralkodott el rajtam.

Norton szája szeglete fénylett.

A számok nem akartak véget érni papírján. Szavamra, igazán értette a fickó, hogyan lehet elegánsan ölni:

- Tömd csak a számba. Vagy az ernyőmet akarod előbb? Könyvszekrény, fentről a második polc, baloldal. Hiszen ezért jöttél, te penészvirág.

Elhamvadtam. Freskópor lettem, gyertyakorom. Norton keze, kezének írása, lendületessége és zaklatott grafittörése, pizsmogása hegyezőjével meghatározónak tűnt. Norton a citrom csepeg-tetője és pupillám sikoltott vakon. Uralt a vörös albioni. Poroszos fegyelemmel kezelt és sze-relt le. Rátapintott ütőeremre és mocsárdarabkává gyűrte. Legtitkosabb álmomat, az egyszeri kegyetlenség délibábját lehellte semmivé; hogy ernyőjét szemébe döfve öljek Istenért, hazámért, népemért, fogyatkozó állattestvérekünkért.

- Ferenc, te sírsz.

Norton felállt, kezébe fogta kezem és derűsen a konyhájába vezetett, ahol szilvabefőttel kínált. A magokat is le kellett nyelnem, a kilencediknél mondta, ez lesz az, hamarosan kórházi ápolásra lesz szükségem. Vakbélperforáció, így mondta. De addigra régen vonaton leszel, nyomta kezembe a II. osztályra szóló menettérti jegyet. Gálánsnak és nagyvonalúnak tűnt, ahogy kitessékelt.

Páviának kísérték az állomásra, a lépcsőházból alig tettem ki a lábam, elkaptak hamar. Nortonnak dolgoztak, mondanom sem kell. Gilányinál vehettem újságot, hiába hunyorogtam neki, nem akarta az istenért sem észrevenni szokatlan kíséretemet.

Lassan gurult a vonat, láttam Tujon atyát, aki mintha csak véletlenül sétált volna a hajnali pályaudvarra levegőzni. Tudtam már, hódolók mindannyian, elkárhozottak. Nekem ugyanis volt merszem hátratekinteni a lépcsőről Norton felé és falra íródott árnyéka engem is elrettentett: de akkor mindegy volt már.

A kalauz sapkáját félrecsapva viccelődött az utasokkal. Kék egyenruhája mosolygott, táncolt kezében a lyukasztó. Igen önző módon csak a szilvamagokra tudtam gondolni, ahogy leszánkóztak és küzdöttek a szűkebb ösvényeken. Tujon atya rajzát láttam az emberi belsőben kanyargó utakról és kilenc szilvamagot füleltem, nem koccannak-e.

- Új felszállók, kérem a menetjegyeket ellenőrzésre.

Forgatta.

- Elmúlt éjfél, uram?

- Negyednapja talán.

- Akkor ennek is vége, érvénytelen mától.

A vonatfüty állomást jelzett. Házak nélkül. Néhány szolgálatos, jegypénztár, Utasellátó. Országút vezetett ugyan valamerre, láttam a csapnak támaszkodva, de autó sehol. Szendvicset vettem és utána cigarettára gyújtottam, a bakter kínált meg, nevetett, hogyan kínlódtam a füsttel.

- Ez kimaradt eddig - köhögtem magam elé.

Este még éltem. A székletem csak másnap indult meg, de már otthon, Tujon atyánál. Eszeveszetten turkáltam, míg felolvasta Norton rejtélyes halálát és a ZOOPARK-ban pusztító járványt. Szerettem volna kidüleszteni a mellkasomat és odaállni Tujon atya elé, hogy vége, keressen mást, de csak nyolcat találtam. Mégis Norton nyert és én gyáva, soha nem kelhetek útra, járjak városról városra, hol rombol éppen. Ott van és uralkodik rajtam, nyomorult magvacska képében és lassan árnyékot vet szorongásaim lombja.

AZ IMAGINÁRIUS

A király, az alabárdos és a rablány

Nem tudom, jártukban-keltükben találkoztak-e már maradandó illatokkal, melyek napok, hetek múlva is eleven élőlényként tapadtak egy arcra, egy színre, egy asszonyra, vagy igen gyakran mindezekre együtt. Testük van ezeknek az illatoknak, kezdetük és végezetük. Társul szegődnek és időről időre fülünkbe súgják az emlékeztető szavakat, nem engedik, hogy a horizont mozdulatlan maradjon. Kényszerítenek, a láb sebesebben lépked, a kéz próbál monoton ritmusra találni az ujjak végén, mintha kapaszkodót jelenthetnének az egyszerű képletek, az ismétlődő számosságok. Az illatokat azonban nem lehet a megszokás sarkába söpörni: olyan árnyékok ezek, melyek egyre nőnek, míg maga az árnyékvető már nem is lesz, csupán részecske a sötétlő és konokul testesedő masszában. Az ember alárendelődik az illatnak. Az illat pedig nem tesz egyebet, mint előtérbe kényszeríti az emberből azt, aki leginkább jelenti önmagát.

Nem hibáztatható az illanó anyag a lélek fájdalmáért. Nem átkozódhatunk örökkön-örökké holmi villódzások miatt, nem okolhatjuk az emléket a következményekért. Nem a kő okoz fájdalmat, hanem a zuhanás során szerzett erő és súly. A távolság, ami katalizátorként erősítheti a hatásokat. Minél régebben, minél valószínűtlenebbül messze történt valami, annál kevésbé van esély újra megérinteni a kezdet pontját és új irányt szabni az eseményeknek. És a régi történetek, ezt tudhatjuk, annál inkább képesek előzuhanni a semmiből, minél kevésbé tudunk arról, hogy voltak. Akit a kő fejen talál a piramis lábánál, talán szerencsésebb: a gyors halál szakadékot nyit a volt és a lesz között és mindent a helyére igazít. A vállat érő ütés azonban csak lassan öl, csak lebegtetni a sebét kóvályogva vizsgáló test lényegét, és forgatja, szédíti azon a határon, ahonnan bármerre nyílhat út. Az illat, a kő ebben az állapotban folyamatosan jelen van. Ha csillapodik a fájdalom, sejthetjük, csupán erőgyűjtés folyik, hogy újra és újra kezdődjön ugyanaz, magasabb szinten. Van, amikor a lebegés állandósul és nem szűnik. Van, s ez a gyakoribb, hogy váratlan fordulat következik be. Hiszen tudhatjuk: két illat egyesülése, két anyagi anyag násza teremthet szörnyű büzt is, fakadhat bűn a rosszul értelmezett tisztaság forrásánál.

A király, akiről ez a történet szól, nem született királynak. Járványok dúlta vidéken nőtt fel, ahol gyakori háborúk tizedelték a lakosságot. A pórokon uralkodó földesurak személyesen vették el az eladósorba kerülő lányok ártatlanságát. Csak papnak lenni, vagy szökni a bizonytalanba - más út nem nyílt azoknak, akik képtelenek voltak sorsukba beletörödni, hogy utódjaiknak se adhassanak mást, mint barna kenyeret, poros nyarakat és örökös munkát. A király apja sokat küszködött őseitől örökölt földjén, mert a hajnaltól napestig tartó robot ellenére is alig-alig termett. Nagykezű földműves volt, szerette a bort és gyakran énekelt arról, milyen szép fiatalnak lenni, tiszta szemmel heverni a tiszta ég alatt, nézni a távolról üzenő csillagokat. Ruhájából keserű szag áradt, ha sötétedés után hazaért és csókja szűrt, ha gyermekei homloka fölé hajolt.

Hosszú lenne elmesélni, hogyan lett király a legkisebb gyermeke. Tanult szerzetesektől írást és olvasást, páncélos lovagok fegyverét cipelte, hajózott szilaj tengereken, kereskedett tiltott holmikkal, árult keletre buja lányokat, kevert gyógyító porokat járvány idejére és leste a csillagképeket, kereste megírt sorsának nyomát a szűk fény formájában érkező távoli, konok keringésben. Könyveket tölthetnék meg élete eseményeivel. Csak a fejezetek elé rajzolt kacskaringós betűkből költeményt írhatnék, ha engedné időm. A túlvilág azonban közel

nyitogatja már kapuját és tudom, hamarosan kilovagol a Halál Angyala, bekopogtat és vizet kér, ahogy hosszú út után a tikkadt vándorok, s csak az utolsó korty után engedi hátra csuklyáját és láttatja arcát, lássa, kinek látnia kell és borzadjon, ha rászolgált. Hagyom hát azokat az éveket, hagyom az anya tejes illatát, az anya alma illatát, eperillatú csókját az első szerelemnek, sós illatát az átizzadt gyolcsingeknek, az áldozatul kínált szüzeknek. Hagyom enyészni a számtalan pillanatot, mindazokat a lényegtelen és mégis, könyörtelenül egymásba fűződő láncszemeket, melyek súlyos szövete együtt: élet, súlyosabb szövete pedig létezés. Merüljön ez a páncéling a feledés tavának mélyére, ahonnan nincs út felfelé. Ha néha illatoktól érintetten mégis életre kelnének a régi arcok, s moccanna talán, maradjon csak a hínáros sötétben. A király alszik már, nem lesz szüksége rá.

Azt mesélem el, amikor a király már király volt és maga sem tudta országának határait, nem ismerte számát az országban lakozó népnek, s ha kívánsága volt, csak elgondolnia kellett, azon nyomban teljesült.

A király tudta, hogy az állandóság biztonságot ad ebben a földi életben, ami sohasem lehet annyira hosszú, hogy elegendő legyen. Úgy rendelkezett tehát, hogy minden reggel ugyanaz a csengőszó keltse álmából, minden délben ugyanaz az alabárdos álljon őrt ajtajánál, s esténként mindig ugyanaz a rableány daloljon imádság előtt. Ragaszkodott e háromhoz minden körülmények között, indult akár hadba, akár vadászatra.

- Három sarkalatos pontja napomnak, legyen biztos mind, akár a kőszikla - szerette mondogatni a király.

Egy napon azonban nem az az alabárdos jött, más katona tisztelgett az étkezéshez készülődő uralkodónak.

- Mit keresel a palotámban, ember, hát nem tudod, másnak, mint aki itt szokott állni, itt állania nem lehet?

A katona csak erősebben szorította alabárdját.

- Uram, parancsra cselekszem.

- Kinek a parancsára?

- A te parancsaidat teljesítjük, uram, a te katonáid csak neked engedelmeskednek. Te vagy a nap, te vagy a hold, mi legfeljebb halvány csillagok lehetünk az égen, ahol te ragyogsz, uram.

- Nem vagy te igazi katona. Úgy viseled az öltözed, úgy állsz ott, mintha mást sem cselekedtél volna egész életedben, de szavaid elárulnak. Hol tanultál így beszélni?

- Komoly iskolákat végeztem, uram, hogy téged szolgálhassalak.

- Ki küldött tanulni?

- Te küldtél, uram. Más nem is küldhetett volna.

- Tudod-e, hogy hol van az a katona, aki itt szokott állni?

- Tudom, uram.

- Hol van?

A katona hallgatott. A király ebédje kihűlt.

- Este nem akarom hallani a lányt és reggel nem akarom hallani a csengőszót, amíg úgy nem lesz, ahogy eddig volt. Hívjátok össze a legnagyobb mágusokat és boszorkánymestereket. Holnap a régi alabárdosnak kell örködnie az ajtómnál.

Nem tudom, miféle szörnyűségeket cselekedhettek az összesereglett bűbájosok, de másnap szürkén és fénytelenül az a katona állt ott, akit a király szeretett volna látni. Szeme fáradtan rezgett üregében, teste hasadozottan lógott fegyverén. Nem szólt, nem is mutatott tiszteletet az uralkodó láttán.

- Te árasztasz ilyen szörnyű bűzt? - kérdezte a király és gyanakodva szemlélte a katonát. Arra gondolt, talán nem is az igazi lehet, hanem valami különös materiából támasztott mesterséges teremtmény. Olvashatni eleget műemberekről a régi könyvekben.

- Én vagyok. Akartál, hát itt vagyok, így.

- Nem, te nem lehetsz az én alabárdosom. Ő délceg volt, te rozzant. Ő büszkén feszített, te mintha tépett rongy lennél.

- A halált nem érdeklik efféle hívságos dolgok, király. A halál birodalmában más törvények szabnak határt az emberi testnek és léleknek.

- A halál! Te itt vagy most, bármi is történt veled, az ajtómban állsz. Viselkedj eszerint.

A katona nevetésétől a király pohara szilánkokra tört.

- Nézz végig magadon és nézz végig rajtam: cserélnél-e testet velem? Akarnád-e magadnak azt, amiről azt hiszed, hogy élet, ha nem lehetne más? Nem a nyugalom, ami csábít a földek mély illatával? Nem a nyugalom az én valószínűtlen szürkületemmel szemben? Te a szagokat érzed, király, de én magam vagyok a szag. Kút vagyok, király, amibe gyermekek és elhagyott szeretők fulladhatnak, de kút is vagyok, feszítve-ékelve két valahol között a seholban. Akarsz-e játszani velem, király? Akarsz-e kockázni velem? Van-e elég kincs birodalmodban, ami felér azzal, amit én kínálhatok neked?

A király szemöldöke sűrűn szaladt össze.

- Hogy merészsél így szólni hozzám, uradhoz? Bár ne jöttél volna újra ajtómhöz - most nem kellene, hogy tömlöcbe zárassalak e szemtelen beszédért.

Szilánkok sem maradtak az ebédlő ablakaiból, úgy nevetett a katona.

- Nézz csak ki, tekints napnyugatra: az utolsó boszorkánymester most viharzik el az ég alatt messzire innen. Ők, akik engem képesek voltak parancsodnak engedelmeskedve eléd állítani, elsöktek időben. Hiszed, hogy van seregedben harcos, aki fölöttem kerekedhetne?

- Magam végzek veled, szörnyszülött!

A király tudta, hogy veszített, de messziről érkezett, sokat gyalogolt a trónig, nem adhatta olcsón.

Harmadjára is nevetett a katona és ízzé-porrá zúzott minden tükröt a palotában.

- Most már nem menekülhetsz előlem, játszaniod kell. Ha veszítesz, tűzvész teszi földdel egyenlővé ezt az országot és időtlen időnkig az én nyomorúságom lesz a tiéd. Ha te győznél, leélheted rendben a rádszabott éveket.

Asztalhoz ültek.

- Én dobok először - mondta a katona.

- Ki győz és ki veszít? - kérdezte a király.

- Még nem tudom. Lehet, hogy a legtöbb, lehet, hogy a legkevesebb lesz a győztes. Először dobnunk kell.

Csillagos lett az ég, mire elengedte a kockát az alabárdos.

- Nem látom - hajolt volna közelebb a király, de már el is tűntek a csontkockáról a számok.

- Most pedig te dobsz. Igyekezz úgy dobni, ahogy dobnod kell.

Ennyire nyomorultul még nem érezte magát az uralkodó. Rázta, rázogatta a kockát, addig-addig fürdette nedves tenyerében, míg hajnalodott.

- Hallod a kakast, király, hallod? Ideje dobnod.

A király dobott. Hármat mutatott a kocka.

Az alabárdos eltűnt.

Csengő hangja szállt az ablak alól.

- Adjanak, adjanak, amit ember adhat. Kenyeret és vizet adjanak a vaknak.

Világtalan koldus botorkált lent a harmatos köveken.

- Hogy kerülsz a palotámba? Hogy tudtál áthaladni őreim gyűrűjén? - kérdezte a király.

- Őreid? Neked? Az erdőben ugyan ki őrködne? A szél ellen őrködnének harcosok vagy a napsugár ellen?

A király ekkor kinézett az ablakon és látta, hogy palotája sűrű erdő közepén áll, konok fák hajladoznak körül és a vak koldus kigyóvá változva eltűnik a földben. Futott, sorra benyitott minden szobába, de sehol egy teremtetett lelket sem talált a hatalmas épületben.

- Oda a királyságom, oda mindenem, oda az életem értelme.

Szeretett volna sírni a király, de nem csordult könny a szeméből. Kétségbeesésében köntöse övét kezdte hurkolni, hogy eltávozzon e nyomorult földi létből, amikor a szél jázminok illatát sodorta felé és egy dallamot, nagyon-nagyon régről.

- Ki énekel itt? Ki jár a palotámban? - kérdezte a király és ellökte a hurkot.

- Én vagyok, uram - csoszogott be egy vénségesen vén, görbe öregasszony. - Valaha sokat hallgattad az énekem, esténként, imádság előtt. Egyszer aztán elfelejtkeztél rólam és különös dolgok történtek az országban. Tömlöcbe vetettek a parancsodra. Eltelt az idő, uram, és te sem fiatalodtál.

Iszonyodva tekintett magára az uralkodó és lábai reszkettek a látványtól: aszott, ráncos öregember állt ott, beesett mellű nyomorult. Ujjjaival arcát tapintotta: akár a pergamen, gyűrött és száraz.

- Ez volnék én? - kérdezte a király.

Az öregasszony megfogta a kezét és magához ölelte a csontos, görbe ujjakat.

- Én nem haragszom rád, uram. Azt mesélték, hogy az elméd megzavarodott. Óriási labirintust építettél, ezer lépcső vitt a mélybe, száz egyforma szoba nyílt egymásból ott lent és minden szobában egyetlen durván faragott ágy, egyetlen kongó vedér és kopogó lavór. Hol az egyik szobában feküdtél, hol a másikban, nem is szóltál soha, csak fogyatkoztál, sápadtál a föld alatt, messzire a drága naptól. Én is csak fogyatkoztam ott lent, a dohos tömlöcben és szültem a gyerekeket az öröktől, akik minden éjjel zaklattak és kínoztak. Nem tudom, élnek-e még szegény szülöttem. Legalább te élsz, uram, legalább te maradtál nekem.

Csendesen mondta a király.

- Nem emlékszem semmire.

- Az évek már csak ilyenek, nem emlékszel? Énekeltem eleget a forgó napokról.

- Nem emlékszem - csóválta fejét a vénember.

- Az alabárdosra, arra talán csak emlékszel? - kérdezte az elfonnyadt rabszolganő és akár a halottaknak, lefogta a két száraz és fénytelen szemet.

Erre ordítani kezdett a király, és mintha zuhanva ért volna földet, felriadt. Az asztalnál ült, ahol kockáztak az alabárdossal. Egészen elgémberedtek az ujjai, úgy szorongatta a kockát.

Mondják, másnap útjára bocsátotta a jázmin illatú rabszolgalányt, keressen magának erős, becsületes férfit, aki méltó lesz szépségéhez és születendő gyermekeinek jó apjává válik. Mondják azt is, ettől a naptól kezdve borzasztóan félt az éjszakától és hajnal előtt ritkán merült álomba.

Azt is mesélik, éjjelente eltűnt a palotából és ott bolyongott, abban a világban, ahol élő embernek nincs keresnivalója. Én nem tudom, így volt-e valóban, és félek, nem is tudom meg ebben az életemben, ahol a Halál Angyala bekopog a házakba, vizet kér és csak az utolsó korty után engedi hátra csuklyáját és láttatja arcát, lássa, kinek látnia kell, hasonlít-e a királyra az előtűnő sápadt ábrázat.

A NAGY OLAF BRENNER ÉS A MÉLTATLAN

A turista külsejét kevesen tudták volna pontosan leírni. A legtöbben csak arra emlékeztek, hogy a déli vagy a délutáni busszal érkezett és fagyaltot kért a kocsmában. Nem köszönt mindenkinek, ezért bámultak utána. A templom után kanyarodott el, ahol már nincs rendes út, csak sejteni lehet az irányt.

Kétségkívül a Mahorka-tanya felé tartott. Még a legidősebbek sem emlékeztek arra, ki és miért adta ezt a különös hangzású nevet az iszonyú sártengeren túli háznak, ahol két vagy három évtizede földet vásárolt valami bolond milliomos és szédítően magas, tízemeletes toronyházat építtetett. Akkoriban sokan megijedtek, hogy jönnek a városiak és vége lesz a csendnek. De az élet nem változott, állítólag egyedül a milliomos költözött abba a siralmas kőtoronyba, és nem is ment többé sehova és nem is fogadott látogatókat sem. A bejáratot és a földszinti ablakokat befalazták, telefonon érintkezett a külvilággal. Ezt mondják, de igazából senki sem tudja, tényleg így van-e. A Mahorka-tanya régi épületében, a nádfedeleles vályogházikóban két egykori sportoló, egy korcsolyabajnok és egy testépítő éldegélt, tőlük azonban az istenfélő falusiak távol tartották magukat.

Eseménynek számított hát a turista érkezése.

- Olyan furcsán formázta a szavakat, mintha évekig külföldön élt volna - mondta a tanító a kocsmába érkező lelkipásztornak. - Le sem vette sötét napszemüvegét, csak morgott valamit.

- Idős volt? Fiatal? A tartása?

A tiszteletes fekete ruhája alatt érző és igen kíváncsi szív dobogott. Gyakran elképzelte, hogy rontás támad a falura, mire imádkozni kezd, és a szürke egek hasadtával előtűnnek a mennyek seregei.

- Nem is tudom - kortyolt sörébe a tanító. - Úgy állt, hogy nem láttam rendesen az arcát. Mire a pulthoz indultam, már fordult is kifelé.

Iszogattak és a szó másra terelődött. Csak este jutott a tiszteletes eszébe a turista, vajon hol talált szállást magának. A Mahorka-tanyán lakókon látszik, ami látszik, onnan biztosan továbbgyalogolt. Út azonban távolabbra még annyi sem vezetett, mint oda, legközelebb pedig jó másfél napi járőföldre laktak emberek. Sokáig forgolódott, többször is álmodni kezdett ezen az éjjelen a tiszteletes, de csak hajnalban sikerült végére érnie az álomnak, amit aztán el is felejtett reggelre, bárhogyrerőltette az agyát.

A turista erről persze mit sem sejtethetett. A sportolóktól nem ijedt meg, városban különös dolgokkal is találkozott az ember. Nekik adta az újságot, amit a buszon olvasgatott, cserébe pedig kért egy hosszabb leírást.

- Aztán el ne felejtkezzen róla - mondta a korcsolyakirály, és idegesen ráncolta homlokát. Nem tetszett neki az idegen.

- Ne féljenek, ott lesz a toronyház túlsó végénél. Miattam ne aggódjanak, bármi gondjuk lenne, mondják nyugodtan, hogy elloptam. Isznak egyet az egészségemre?

A pénz hatott. De a turista távozását követően nem sokkal vakarni kezdte fejét az egykori korcsolyabajnok.

- Nem lesz így jó. Nem is tudjuk, ki ez. Én aludni sem bírok majd nyugodtan. Képzeld el, hogy beoson éjjel és elvágja a torkunkat. Láttál elég filmet, ezek ilyenek. Két mozdulat, aztán a fekete kocsi. Ha meg elkapják, azt mondja, erőszakoskodni akart ez a két buzi.

- Nem jön vissza.

A testépítő szerint nem létezett erősebb ember a testépítőknél.

De társa csak nem hagyta abba.

- Ahogy elment, visszajöhet. Éjszaka. Lehet, hogy fegyver van nála. Mit keresne erre?

Az egyik baltát fogott, a másik hajítani való köveket keresett és a turista után indultak.

A létra ott állt egy első emeleti ablaknak támasztva.

- Nem hallottam csörömpölést - csóválta fejét a testépítő. - Semmi zajt. Semmit.

- Nézd csak meg jól, ez pumpával ment be. Rányomta az üvegre, gyémánttal körbehúzta, pakk, kész is. Ahogy a filmekben. Szabályos nyílás. Menj utána.

- Én? - mintha elbizonytalanodott volna az erős ember. - Menj te. Te kisebb vagy, átférsz a nyíláson is - tette hozzá.

- Engem nem szabad ilyen veszélyeknek kitenni. Lehet, hogy ott lapul bent és csak arra vár, hogy golyót eresszen a fejembe. Ki főzne akkor?

- Ez igaz.

Lassan ment felfelé a testépítő. Időnként megállt, fülelt, de csak a létra fakai ropogtak hurkás sonkáin alatt.

- Mit láatsz? - kérdezte a korcsolyakirály.

- Hát, nem is tudom. Gyere fel, nézd meg. Ez nem olyan, mint amilyennek lennie kéne.

- Jól van, de akkor előbb mássz le, ketten nem férünk el.

Különös lépcsőházra nyílt az ablak, mintha belül gang futott volna körbe, de ajtók és ablakok nélkül. A sarokban lépcső.

- Bemégy? - kiáltott fel a testépítő.

- Azt már nem.

Rövid sutyorgást követően negyedóra múlva visszatértek. A korcsolyás karókat hegyezett, az erős ember meg gödröt ásott az ablak alá.

- Most szúrd bele a karókat a földbe. Ne úgy, hegyükkel fel. Gyere, feszítsük ki a lepedőt. Ide egy pöcök, ide egy, ide, ide. Szórj rá homokot. Ha éjjel mégiscsak visszajönne, nem lephet meg minket.

Otthon vacsorára pirított máj volt, majorannával, ahogy a testépítő szerette.

A turista persze erről sem tudhatott semmit. Behatolt az épületbe, körbesétálta a folyosót és megállapította, nincs ajtó sehol. Micsoda ház, dühöngött, mintha a külső, ablakokkal álcázott falakat ráhúzták volna a tényleges épületre. Mintha valaki magasba nyújtózó atombunkert tervezett volna. Nekivágott a lépcsőnek. Csak a tizediken talált egy átjárót, ami a körfolyosóhoz képest belülről vezetett, egy másik lépcsősorhoz, ami viszont a képzeletbeli pohárnak a tetejéről ereszkedett alá. Lefelé már valamivel könnyebben haladt. A földszintig ereszkedett. Szürke volt az ajtó, akár a gyengén megvilágított falak, ha nem keresi, bizonyára elmegy mellette. Nehezen nyílt, régen használhatták, de annál könnyebben csapódott be utána.

- Pompás - dűnnyögte a turista, ugyanis belülről gondosan leszerelték a kilincset. Újabb folyosóra ért. Ez is körbefutott, de sűrűn egymás után barnára pácolt ajtók várazkodtak. Sorban, kopogtatás nélkül benyitott mindegyiken. Ágy, asztal, szekrény, szemeteskuka. A szekrényben konzervek, ásványvizes flakonok. A szemetest bogarak szállták meg, a turista el sem tudta képzelni, miből élhetnek a nyüzsgő kis jószágok, mert az üres dobozoknak már szaguk sem volt, a legtöbbet jótékony rozsdá kínálta az enyészetnek.

Minden szobában ugyanez. Ugyanez ugyanígy.

A harmadik szinten leült pihenni.

Kíváncsiságból felbontott egy konzervet, jó-e még. Aztán még egyet és még egyet. Paradicsomos bab, paradicsomos bab, paradicsomos bab.

- Ez örült.

Üresen kongott a hangja.

A hatodikon megint pihent. Arra rájött, hogy a szobák sorozatában nincs logika. A negyediken és az ötödiken például átható bűz fogadta. Akkor azt hitte, már nagyon közel jár. Még egészen frissen kidobott konzervdobozokat talált a szemetesben. De ugyanakkor ezen az emeleten voltak teljesen érintetlen szobák is.

A lelkipásztor lent a faluban először kezdte azt álmodni, amire később nem emlékezett, mikor a turista távoli zajt hallott. Beszélgettek, férfi és nő. Lassan közelítette meg az ajtót, a túlzott várakozás ugyanis annyira felzaklatta érzékeit, hogy hirtelen nem is találta, honnan jön a hang. Ez a nyolcadikon történt, a sarokban.

- Jó estét kívánok.

Így benyitni, gondolta a turista. Éppen búcsúzkodtak a filmben. Olyan ismerős az éjszaka, a reptér, persze, a Casablanca. Bogart és Bergman, a szép Ingrid.

- Fiatalember, talán köszönne.

- Jó estét uram.

- Jó estét. Jó estét. Jó estét. Maga csak ennyire képes? Este? Reggel? Nem mindegy?

Az öregember csontsovány volt. Feküdt, szuszogott.

- Most ettem. Akar? Ezt holnapra tettem félre.

- Nem köszönöm, nem szeretem a paradicsomos babot...

A turista elpirult. Alig hitte, hogy ilyen ez az egész. Casablanca, idéetlen mondatok, mintha nem is a nagy találkozás lenne.

- Nem szereti. A babban minden fontos elem megtalálható. Nagyon egészséges. A paradicsom pedig maga a tavasz. Emlékszik még a zöldellő mezőkre, fiatalember? Azt hiszi, számít valamit az egyre hosszabbodó nappal?

- Kérem...

- Csak semmi kérem. Megzavart és nem láttam a végét. Engedelmeivel visszaporgetnék pár percet...

A turista csak most vette észre a tévé előtti videólejátszó készüléket. Régi típus lehet, gondolta és a képernyőre meredt. Jól ismerte ezt a filmet, most mégis úgy érezte, mintha fontos lenne újra látni a végét.

- Hányszor látta? - szaladt ki a száján.

- Akárhányszor. - Az öregember epésen válaszolt, de nem emelkedett fel az ágyról. - Segít majd átvinni? Nem akarok többször fordulni, sosem voltam túl erős, tudja, nem a test az ember.

- Maga tényleg a nagy Olaf?

- A nagy Olaf! Micsoda alak maga, fiacskám. Igen, én vagyok Olaf Brenner, vagy Brenner Ottó, ha öregebb lenne és külvárosi. Ottika, érti? Ottika, a cipők réme. Ottika, a cipő krémje. Ez aztán szöveg, mi? Én a nagy Olaf vagyok, fiacskám és itthon vagyok az én kis palotámban, de maga mit keres itt? Hogy merészel zavarni evés után és film közben? Mondja csak, fiacskám.

- Újságíró vagyok. Tudom, hogy ki Ön. Kérem, engedje végigmondanom, uram. Tudom, hogy Ön a magányt választotta...

- Micsoda? Ember, maga ezeket honnan veszi? Magány. Választás. Élt maga valaha? Él maga egyáltalán? Nem, barátocskám, takarodjon innen.

- Uram, kérem, Ön a világ ura volt, a leggazdagabb ember, az újságok címlapjáról tűnt el...

- Nem!

Az öregember váratlanul befelé fordult és fejére húzta a pokrócot. A turistát zavaros szag csapta meg.

- Az időnek most nincs jelentősége barátom, fogom a telefonomat, elég egyetlen gombot megnyomni és jönnek, eltűntetik magát a föld színéről. Nem is emlékeznek majd rá, ki volt az a takonyfirkász, aki Olaf Brenner álmába rondított. Öten jönnek és lelövik, ennyi, fiam. Kezemben a telefon, ez a telefon a maga élete.

Elhallgatott.

- Hallotta, fiam, akár meg is ölelhetem.

Sokáig csendben voltak, az öreg feküdt a pokróc alatt, a turista meg támasztotta az ajtófélfát. Nem azért jött, hogy vesztésként távozzon. Tudta jól, nem lesz könnyű. Huszonnyolc év, bő tízezer nap. Egyáltalán örülhet, hogy él. A Brenner-birodalom két évtizede összeomlott, szinte robbantak a tőzsdék. Mára azonban senki sem foglalkozott az egykori sztárral, a Pénz Királyával, a Váltók és Részvények Fejedelmével, az Idő Urával. A pénzemberek futottak frissebb nyomatú bankjegyeik után.

- A kazetta, uram, az elejére tekert.

Lágy hangot ütött meg, titokban reménykedve, hogy az öreg csak ráharap valamelyik tónusra. De az nem felelt. A turista közelebb lépett, két ujjal megérintette a pokrócot, majd óvatosan felemelte. Olaf Brenner egyenletesen szuszogott.

- Alszik, uram?

Mintha jeges kéz ragadta volna meg, ebben a pillanatban a nádfedeles vályogházikóban felült az egykori korcsolyabajnok és a gyomrához nyúlt. A hagyma, morogta, s azonnal visszahanyatlott korábbi álmába.

A turista suttogott és hogy nem kapott választ, hátát a falnak támasztva leült. Szeretett volna csak néhány percet aludni, de hiába hunyta le szemét, látta az öregembert a rossz minőségű filmmel, látta a kitartó vándorlást egyik szobából a másikba, a hurcolkodást, viszi magával a tévét, a videót és a drótnélküli telefonját. Biztos, hogy tudja, mi történt. Még akkor el kellett mondaniuk, hogy nincs többé a Brenner-birodalom.

- Aludtam?

Recsegő hang a pokróc alól. A turista önkéntelenül is közelebb húzódott.

- Uram, kérem, szeretnék mondani valami fontosat. Én hazudtam, amikor azt mondtam, hogy újságíró vagyok. Nem cikket írni jöttem, engem nem érdekel a riport, nincs fényképező nálam. Uram, kérem, én tanulni szeretnék.

Lassan felült az öreg.

- Ki maga, fiam?

- Ki legyek, Brenner úr?

Hallgattak.

- Legyél Olaf Brenner. Legyél te én. Ha tanulni akarsz, nem tehetsz mást. Én az Idő vagyok, nem is az Idő Ura. A legtöbb vagyok, ami lehetek. Legyél te Olaf Brenner, aki már nem Ottó, a kis cipőtisztító bajnok, hanem Olaf, aki megtette első lépéseit a világhír felé.

- Igen, uram.

- Képeiddel tele a sajtó. Rólad szól a tévé és az írók téged mintáznak. Luxusjacht és magánrepülőgép. Nem egy, hanem amennyit akarsz. Nincs hely a világon, ahova ne juthatnál el huszonnégy órán belül. Tiéd az Északi Sark, a Déli Sark. Tiéd a Világ Teteje. Otthon vagy a Hawaii szigeteken és Szuezen is. Csak szórakozásból pereskedsz. Több nő jut egy hétre, mint ahány ujjad van. Nézd csak, nézd!...

Az öregember, az Idő kuncogva emelte fel a bal kezét.

- Hat. Hat köröm. Ezért irigyelnek, nem a sikereidért. Tudod miért?

- Figyelek, mondja, uram.

- Nem, ez nem jó. Tanulni akarsz, tényleg? Akkor mondd azt, hogy Idő. Nem pedig uram. Uram az lehet bárki, te is az vagy most, így, ebben a pillanatban. Ez a pillanat a tiéd. Csak ez a pillanat, szörnyű, nem? Sem előtte, sem utána. Akarsz babot? Nem az éhség miatt, az éhség ellen, hanem csak úgy, mert akarod. Az Időnek jó, hogy van. Az Idő attól van, hogy jó. Együnk.

- Nem szeretem a babot, uram.

- Idő. Mondd azt, hogy Idő. Nem szeretem a babot, kedves Idő. Mondd így.

- Igen, nem szeretem a babot, kedves Idő.

- Idővel meg fogod szeretni, haha...

Az öreg nevetett.

- Egyél te is.

A turista nem húzhatta tovább, újabb dobozt vett elő a szekrényből. Igen nehezen gyűrte le az első falatokat.

- Jól van, jól.

Ettek.

- Segíts felállni. Vízelnem kell.

- Hol van itt ilyesmi?

Az öregember nevetett.

- Szórakoztatsz, Olaf Brenner. Ilyesmi. Milyesmi? Klotyó? Fent a tizediken. Kétszer is meggondolod, akarsz-e üríteni.

- Van fürdőszoba is?

- Hogyne. Strand, pucér nők, pezsgő. Mégis, komolyan kérdezed?

- Értem, uram.

- Idő, könyörgöm Idő.

- Igen, Idő. Egyedül nehezen megy, Idő?

- Nehezen? Lassan megy, de igazán nem érdekes. Minden az enyém.

Sokáig kínlódott bent az öregember, a turista pedig, akit most már Olaf Brennernek hívtak, cigarettára gyújtott a lépcsőnél. Az igazi Olaf Brenner, az Idő ezen megütkezött.

- Dohányzás? Kissé elavult szenvedély. Ne szentségtelenítsd meg e templomot. Dobd csak el, Olaf Brenner.

- Nem tehetem, Idő. A szenvedély ad testet.

- A test csak az élet ellen való, gondolkozz Olaf Brenner, test és élet is mennyire lényegtelenek amellet, hogy te magad vagy minden. Az első pillanat, a második pillanat, a harmadik, a negyedik, a hetedik, a nyolcadik, a száznyolcadik. Mind te vagy, nem pontok egymás után, hanem folyamatos vonal. Legfeljebb az első néhány nem lehetsz, mert kezdet nincs, az örökkévalóság nem foglalkozik ezzel, az egyszerűen van. Dobd el.

- Idő. Idő van, öreg.

* * *

Néha előfordul, hogy az ember kigyullad. Nem tesz semmi különöset, egyszerűen égni kezd, és a szomszédok már csak szemeteslapátnyi hamut találnak, mire feltörik az ajtót. Egyik pillanatról a másikra történt, hogy a turista ellágyult és önmagára ébredt. Hirtelen mindent megértett.

- Hagyd ez az idéetlen Idő-játékot, öreg. Nézz a szemembe, látsz-e ott valamit, bármit, ami fontosnak tűnik.

A hang ismerős lehetett az öregembernek. Láthatóan komolyan tűnődött rajta, honnan.

- Kizökkentél a szerepből - jegyezte meg szelíden a turista. - Most megint az egykori nagy Olaf vagy. Látsz valamit a szememben?

- Velem ne beszélj így. - Az öregember erőlködött. - Huszonhárom évesen eldobtam az órámat. Azért dolgoztam, hogy eltűnhessek és ne legyek sehol és ezzel megszerezzek mindent. Ez az én váram. Ez az én otthonom. Itt megtaláltam az én istenemet és azonosultam vele. Több vagyok, mint ami lehetnék, a legtöbb vagyok, érted?

- De a szememben nem látsz semmit, ugye?

Az öreg fürkészőn bámult a turista szemébe.

- Mit kellene látnom?

- Például magadat.

- Gyenge már a látásom, sötét is van. Nincs ott semmi.

- Semmi és senki?

- Semmi és senki. Mert?

- Ez az. Lehetne világos, nem számítana egyáltalán, mert akkor sem látnál semmit a szememben, sőt akkor látnád csak, mennyire üres, pedig az én pupillámban elfér az egész világ, elhiszed, Olaf Brenner?

- Ha te mondod...

Dacos vénember, gondolta a turista.

- Nem vagyok újságíró és nem tanulni jöttem ide.

- Ó!...

Az öregember rémületet színlelt.

- Valami nagyon fontosat elfelejtettem, és ide kellett jönnöm, az isten háta mögé, hogy lássak és eszembe jusson minden. Itt vagyok, Olaf Brenner és tudom már, miért. Nem tudtam, ki is vagyok én valójában...

- Csak nem az egyik gyermekem a világból?

A turista csak mosolyogni tudott ezen az öntelt naivitáson.

- Egészen másról van szó. Egészen másról. Menjünk oda, ahova te akarsz, többet tényleg nem tehetek érted, ennyi időnk még van.

Csak hosszabb szünet után válaszolt az öreg.

- Takarodj innen, kígyó. Befogadtalak, hogy átadjak mindent, segítettem volna annak a csodálatos érzésnek a megismerésében, amikor a velejéig lecsupaszodott ember előtt megnyílik a föld és az ég és a kitárulkozás részeseként birtokosa lesz a világnak... Méltatlan vagy erre. Tűnj a közelemből.

- Nagyon sajnálom, hogy nem értettél meg. - A turista újabb cigarettára gyújtott. - Lehet, hogy méltatlan vagyok, de nekem más a feladatom.

- Ugyan - mondta az öregember.

Messzire szállt a gyufa, pár pillanatig még világított táncoló lángocskája, aztán ellobbant.

Csak napok múlva találták meg a korcsolyabajnok és a testépítő holttestét, amikor a madarak már kikezdték a húst. A karók nem végeztek velük azonnal, órákig kínlódhattak. A lelkipásztor esküdni mert volna, hogy kissé távolabb tőlük a legszélső nyárs is véres.

Mivel nem voltak nyomok a Mahorka-tanyához másfél napi járásra fekvő falu felé és a torony legfelső szintjén a rendőrség csak egy öregember, feltehetően a néhai Olaf Brenner tetemét találta meg, a falubeliek jobbnak látták, ha hallgatnak a turistáról, aki a déli vagy délutáni busszal érkezett.

FÉRFIREGÉNY/A VÁROS⁶

Vannak délutánok és esték,
amikor az ember magával
mit is kezdhetne, ha már nemzett
két gyermeket és éppen sehova
sem tartozik, ahogy az emberek
tartozni szoktak valahova, mint
jegyzett munkaerők. Ilyenkor mit
is kezdhethék ezzel a testtel,
ami az enyém és irányítást hol
fentről, hol bentről kap? Mit is
kezdhethék a feszültséggel,
amit műszerek híján ki is
mérhetne, ki ismerhetne meg?
Néha lecsillapszik minden körülöttem,
a feszültség nevet kap, amit gyorsan
elfelejtek. Mindennek van neve, minek
ismételgetni olyan neveket, amelyek
legfeljebb kárt okoznak ilyenkor.
Engem nem a zene, hanem
a tudat, hogy élek és hallgatok és
kerengenek a szobában mint láthatatlan
madárcsokrok a dallamok, kizárólag
ez éltet ezeken a délutánokon és estéken,
amikor azok közé sodor a levegő,
a levegőben eluralkodó lehetetlen
fátum, akik nemigen tudnak mit
kezdeni magukkal ilyenkor.

Kérdés az, hogyan lehet elégni
bűvös harminchat hónap alatt
hanghordozókon és dobogókon
és tévécsatornákon. Akik tudják, azok
testesítik meg a találkozást, amikor
egyetlen korszak alig terjed három
esztendőnél tovább. Ha tovább
gyorsulunk és van remény, hogy igen,
a világban egy év három napnál
nem tart majd tovább. Színes képeken
élnek ezek az emberek és a színek
néha lecsordulnak a képekről és
embernek sem tűnnek, amikor a fény
átszűri magát rajtuk és az arcomra
hat a fény, amikor a tévé elalszik és

⁶ 1996

még nincs este, de más napszaknak
sem lehetne definiálni azt, ami éppen van.

Nem sír, hanem beszél és ez a nyelv,
amit használ a lányunk bizonyos értelemben
mindennél többet képes elbeszélni, pedig
alig múlt két és fél hónapos. Amióta él,
valamivel súlyosabbak a napok. Nem
ólomból vannak, de azok a szeletek,
amiket kihasogat magának, azt gondolom,
legyenek teljesen övéi. A lányom fekszik
és a fiam könyvet lapozgat. Én pedig
ülök egy képernyő előtt és hálás vagyok
a sorsnak, mert ***nem filmet nézek, hanem
a szöveget, amit én teremtek, vagyis
amihez több közöm van, mint annyi más
mindenhez a világból.

Nyugatról kezd jönni a köd ilyenkor
hat után, eszerint ősz van vagy ősz lesz,
tartalékolni kellene ebből a rövid nyárból
valamit, napfényt vagy vízcsobogást,
ami nem az égből hull, hanem egy medencéből
emelkedik, amit különben nem is láttunk idén.
Medencéd látszik-e, kérdezem magamban
és rád gondolok, mennyiszer próbáltam
elmondani, amit a verset író emberek néha
olyan könnyedén az olvasók elé tárnak.
Néha arra gondolok, nem kellene annyira
nagy jelentőséget tulajdonítani a szexualitásnak,
mert lehetne az ember krisztus menyasszonya
és ahol élne, ott nem lenne idő. Mert mi is
az idő? nem is beszélve rólunk, akiket sodor
valami, amiről hisszük, hogy kormányozható?
Elmentek emberek az életünkből, akiknek
a helye is összeforrott. Közeledünk
az újabb ezredfordulóhoz, amelyről
sokan megírták már, mit tartogat a másik oldalán.
Mit tartogatott ezen az oldalon, erről kellene
majd számot adnunk azoknak, akik ott fognak
várni és talán van közünk egymáshoz, mint
apáknak és fiúknak. Nézzétek meg a piramisokat,
mondom majd, ha kellő időben eszemnél leszek,
és képzeljétek el, milyen egy gúla, ha lágy mint
a méz és fehér aludttej és íze élő húsa és
tejet ad tőlem. Anyátok melle milyen volt
szerelmes korában?

Szinte senki sem beszéli
az istenek anyanyelvét. Az
istenek önzők lettek s az ember
hozza azt a formát, amit kapott.
Üres magtár, nem telne belőle
spermabank széfjébe cseppnyi sem.

Ne diszkóba igyekezzon a földműves.
Ha már ismeri a föld bőrét, ismerje
meg a föld lelkét is. Ne nevezze
entrópiának a reggeli rendetlenséget,
hanem keressen egyetlen pontot,
ahonnan messzire látni. Látni egészen
estig, egyetlen esztendeig legalább,
ahol egy földműves, aki kísértetiesen
emlékeztet arra, aki egy éve körbe-
nézett, épp körbenéz onnan is. De neki
a háta látszik. Innen csak a háta, de
két évvel későbből, ha az a harmadik is,
aki szintén felhág körbelesni, netán
hirtelen hátranézne, megpillanthatja
az arcát és akkor eldöntheti, magát
látja-e, magát a jövőt. A jövőben sem
lesz könnyebb. A föld lélegzete
felszáll és az ember felfekhet rá,
mintha hullámokra dőlne. Viszik a fák,
a nyálkás-porló kanyarok, a kút vizének
vastagsága, viszik magukkal. *Hova
visz e lélegzet* kérdezi az ember, ha már
olyan messzi lesz, hogy senki sem felel.

Minden időszak, ez is tehát
kitermeli a maga halálát
és rendet próbál tartani maga
körül, amiben mindenkinek
helye van és ha helyét meg-
találja, akkor jól érzi magát
ebben a rendben, amit a régi
idők embere harmóniának is
nevezett. A mi halálunk az
okoskodás, a mi halálunk
a tettekben halódik, hogy
olyanokat képzelünk és teszünk,
amelyek sehova sem vezetnek.
Nem topogás ez helyben,
hanem helyett-topogás talán.
Halálunk betűkbe oltható,
halálunk mások élete, mások
élete árán élni e felszínen,
mely helyileg korlátozott

és területét illetően egyre
kisebb. Nem növekszik a
bolygó velünk, ahol élünk
s mi sem törpülünk***, hogy
eléldegélhetnénk annyiszor
ennyien itt, ahanyadjára
csökkennénk s lennénk
mint a férgek: kicsikék.

A szerelem pedig furcsa
térképdarab itt, ahol
az ember ember is csak
néha marad *a szó*
fontosabb értelmében
segít rajtunk a szerelem
ha magába fordul az ember,
mikor kifelé már aligha
fordulhatna jobban.

Milyen a szerelem ezred-
fordulókor? A férfiak szerelme
és a nők szerelme tartja-e
a frontot? E népességet
kordában tartja-e a szerelem?
Kétnemű lény az ember
kétszer mond nemet és igenre
alig-alig áll a szája, mikor
igazán fontos dolgokról
lenne szó. Hogy történetét
nyakába mint akasztják
kevés töpreng ezen, mikor
épp történeté alakítja magát,
s mivégre, eszébe se jut,
oly elfoglaltságot jelent ez
így.

Kenyeret hoz az egyik,
a feleség és ágyat ráz
a másik, lepedőt suhint
az ágyra, suhog ruhátlan
a szerető és a feleség
ruhája, mint a test nő
és fogyatkozik és a szerető
nem hiszi, hogy maga
sem marad olyan, amilyennek
szereti láttatni magát, ő
maga is csak ruha, melyet
az évek elhasználnak,
vásik és foszlik és magára
növeszt pár letéphetetlen
foltot, illik-e hozzá

vagy sem, elmossák látását
az évtizedek, a kanyargó
esők. A szerető maga sem
tudja, mikor lett feleség.
Ez az egy teste van már
mióta és a férjét, holott
létezéséről van tudomása,
még egyszer sem látta.

Nem engem látott csak
az életemet vizsgálgatta
és a mikroszkóp mögött
olyan nagyra nőtt, hogy el-
borzadt maga is, én pedig
jót derültem, a mikroszkóp
ugyanis visszafelé kicsinyít.

Forró zuhany alatt
mossa magát, mindig
vizes marad, hiába, ázik.
Állhat parton is néha
*(rejtett német tó öble,
Alpok, '87 nyara),*
találhat kedvére való
napsugarat: mindig vizes
marad. Várhat esőben
is, mindig ugyanarra. Vár-
hatja ugyanazt az asz-
szonyt, ugyanolyan vizesen.
Az ember lemoshatja
magáról, de mindig vizes
marad.

Mindenki allergiás ezen
az éghajlaton, nem bízik
senkiben.

Birsalmasajtot eszeget az isten
és nézi Krimináliát, a földet,
ahol kihúnytak sorban a pipacsok,
a dália. Lámpa virágozik este
itt, sietve összezárja kelyheit
és vevőt nem vár egyetlen bolt sem.
Mit tartogat kezében az ember,
ha szerzetesnek született, s ha nem,
mit kezdhet azzal, ami nem lett,
s nem lehet? Afrikába menne vadászni
vadat, vagy disznóra lesne kinn
a legelőn? Hegytetőre tervezne
házat, és vasutat vezetne át a teme-
tőn?

Esznek az asztalnál és el-
beszélnek az étel felett,
amit esznek, arra alig fi-
gyelnek, a beszédre se
nagyon, mire figyelnek
ezek? Az asztalon túl a
konyhaszekrényen nincs
sok bámulnivaló, ha
már nem nézik egymást,
legalább azt néznék, hol
lakik tányér apó és pohár
anyó hol didereg öblö-
sen, ha téltájt nyitva felej-
tené valaki az ablakot,
míg lefutnak cigarettáért, a-
mi mellett könnyebb a
szó.

Ha tél lesz, milyen sapkát nyomjak
fejembe? Kabátom sincs erre a télre,
nem a tavalyi tél ez, másik kabát és
cipő kell, amiben az élet nem szégyen.

Gyere hozzám délután, lakásom
legyen kávéház, ahol boldogok
gyülekeznek békeidőben, legyen
szalon a konyha, ahol a mosatlan-
halom csak tévedés. Beszélgessünk
valamiről, ami többet jelent,
mint amiről egy strandon
beszélgetne két ember néhány kebel
között. Ne vedd szívedre, ha később
leengedem a pilláimat, a pilláim
alatt ugyanis képlékeny minden,
alakulni kezd, amit megfogni kép-
telenség volna, pedig leginkább
képpé kellene tenni, szorgos meta-
forává talán. És ne áruld el senkinek,
miről írok akkor, azon a gépen, mely-
nek csak a hátulját láthatod.

Kábelek vannak a fejében,
és olyan chipek, amelyek
a testét építő anyagból álltak
össze, egészen közénk tarto-
zik, pedig ha tudná a szom-
széd, hogy *kaliforniában*
él háromszáztizenkilenc éppen
ilyen ember, ugyanilyen han-
gon kéri a kávéját és ha öb-
lít, a vécén ugyanennyi papírt

enged le gyárilag. Pont az teszi varázslatosan undorítóvá, mikor egy nőhöz és egy férfihoz ér és egy kutyához és egy macskához, hogy a tervezők a véletlent is belekalkulálták az életébe. A tervezők azonban véletlenül sem azonosak istennel, bár öltönyük a legjobban szabott. Mintha marék prézli ugrálna a flaszteron és magyarázna a gombócokról, a szilváról, a túróról arrogánsan, hogy kedved támadna eltiporni.

Nem lát semmit a gép mögül.
Egyetlen, mindentől
elvágott egység és elszigeteltségének oka kizárólag
önmagában keresendő.

A gép eltakarja a szobát, a szoba eltakarja istent. Vírusok kerülgetik az embert és a gépet, mint ha az lenne a láthatatlan és szavakkal leírhatatlan lények egyetlen öröme, hogy elszabadítják ebben a szerény kis házi számítástechnikumban a poklot és az anyag mindenhatóságába vetett hitet libikókáztatják a szellem szertelen imádatával.

A gép takar s eltakar, pedig mindig abban reménykedett, szabaddá teszi.

Epilógus I

*Nem lakik itt kérem, sem-
miféle isten, albérlők a
szomszéd lakásban lak-
tak, múlt héten költöz-
tek el innen, kérdezze
meg lent a házfelügye-
lőt, tud-e róluk, én nemi-
gen szokok beszélni
senkivel ezen a szinten,
a szemetet ha ki-
viszem vagy boltba
megyek, köszöniünk egy-
másnak, ennyi.*

Epilógus 2

Maradjon másnak a hanyatlás le-
nyatló filozófiája fej mely hullása
után kútba gurul és annyian igye-
keznek utána mintha tudnák a kút-
mély vendégeit mivel várja mintha
három fogás volna ott lent vacsor-
rára és angolszász sörök vagy szép-
nek látja mindahány a láthatatlant
vagy szép volna mégis talán vagy
a *****ság gerjeszt ekkora sugár-
zést ami mellett elláthat az ember
ám magát a centrumot ahonnan ez
a mesterséges fény árad biológiai
és fizikai okoknál fogva nem mert
ember éppen s mire megy vele

A KERT⁷

*„Nem soványodhatom tovább,
ez mégiscsak kezdete
a férfikornak. A terasról
kell nézelődnöm, számol-
ni párezer évvel és
a könyvek fedeléről leverni
a port - ”*

* * *

Baloldali portré, a szem
nyitott, egészen
messzire látni, be.
A lencsék tisztogatásával
esik egybe húsvét. Vagy
karácsony. Féláron haza,
szokatlan ruhák és
ételek a régi házban.
Komor parolák a részeg
fűszeressel. Néhány
bizonytalan csavar: az
áramot ide fogják
vezetni pár év múlva.
Nem lesz világosabb
a gerjedt évszak ellenére
sem. Igazíthatna
öltönyén az oldat, amit
mostanában használnak
a fényképészek. A keresztes
hadakkal járó téboly
persze átfut középvonalán
és a szélek többé
nem fognak illeszkedni.
Balról vették célba,
így arca hiányosnak tűnik.
Kereshetnénk éppen
a torzult szembogárba
szűkült tárgyakat,
kereshetnénk a hölgyet is,
aki rossz barátok szerint
épp *fölé* hajolt, legyenek
jogosak a vádak. És mégsem:

⁷ Ez a versciklus első változata, 1993 őszén született. Kötetben 1997-ben jelent meg, a Boszorkányos széphistória c. kisregény párjaként Karsai Ágota grafikáival, a Magányos Kiadó gondozásában. /Szénási Miklós/

akkoriban egyedül
lakott és vendég titokban
sem láthatta ágyát.

Orgiák, skanzenből szerzett
tárgyak és mérföldnyi
száraz terület. Kutak, források,
ásott tavak távolabb.
Fürdésre alkalmatlan ősz.
Lenyilazott békák az erdei
avarban. Poshadó könyvállomány,
méltatlan borospincék.
A titkos tanácsos levág
az útból. Állán fehéres nyál
csorog. Hajnalra hátán
ízeltlábúak gyülekeznek.

Átfésülöm a terepet,
néhány lábnyom az egész,
néhány lábnyomot hagyok
azoknak, akik majd engem
fognak keresni. Templomot,
üszkös kolostort, kormos
falakat keresek erre,
ahonnan szűrös ruhát
viselő férfiak botorkáltak
elő. Torony állhatott
éppen ott is. A harang, ha
leesett, rég az ércgyűjtők
martaléka lett; hogy is
maradt volna kenderkötélen
lógva fent a füstben.
Bizonyára elhurcolták
az el nem égett könyveket.
Az állam fizetett akkoriban
hulladékpapírért is valamit.
Nincsenek hajcsomók,
csontok, elhagyott saruk.
Nézem a rajzot, innen
rajzott szét a beteges
náció, szűzen és piszkosan.
Nem érintettek asszonyt,
így mondják, más aligha
számít. Voltak kecskék és
gyér veteményesek. Később
kezdték csak hízni. Kellene
itt rozsdás szegekkel kivert

öveket, korbácsot, keresztfa-
példányokat is találnom.
Kellene néhány gyertyacsonk.
És írógép későbbi századokból.

Néhány lábnyom az egész, néhány
elmosódott folt, ami keménynek
mondható. Valamit keresett
és nem volt egészen meztelen.
Hátizsákot vagy állatot
cipelt a vállán, mintha nem
lenne mindegy, görnyedten járt.
Nem közénk tartozott, bár
hasonlított. Itt sokáig
topogott, talán melegnek
érezte a homokot, vagy szeretett
volna pihenni. Ő még láthatott
nyilast, vízöntőt, bakot.
Értett olyan szavakat, mint az
intelligenciahányados, *piszoár* és
promiszkuitás. Várhatott nőstényt
is éppen, kapargathatott
sebeket a melléről. Bizonyára
harminc évet is élt, ha
hagyták. Bizonyára nem tudott
a hordáról az erdősávon túl.

Vesztes tájkép. Az apátság
őrzőjében láthatóan romlott
alkatok ötvöződnek. Néhány
aranyozott kegytárgy hiteget.
Nem írva, hogy utóbb mégis
visszatérnek, mi azért várunk.
Innen indul új kör, ahova
talán engem is osztanak.
A gépekkel mart mészke felé
és tovább. Leázunk az alföldi
homokra. Hóval szivárgunk
a mélyebb rétegek alá, ahol
gregorián kórus szolgáltat éneket.

Tort ülünk a pázsiton, nézzük
a folyton süppedő tornyot, ami
egy klostromhoz tartozik és
ezidőtájt nem ad szenteknek otthont.
Az anyák szendvicset csomagoltak,

éretlen még a kökény. Kirándulásnak
indult eredetileg, de hangulatunk
kilométerenként változott.
Pillanatnyilag szeretnék álomba
húlni, aztán almát rendezgetni
egy fészerben. Csatlakoznom kellene
egy kolduló rendhez, invitál
valaki. Olyan sokan morzsálunk
a főre, én pedig nem is beszélem
az összes nyelvjárást. Nem adom
ki magam, nem mesélek káros
szokásaimról az étkezést követő
bűnbánat során. Nem fogom
a ruhámat ellepő rovarokat
számolgatni, elvégre úrnak
születtem. „A varjak szárnya és
combja”, hallom, „elsárgult jegyek
a körtér zugaiban” - ezek már
nem érdekelnek, ha rám esik
a vége. (A kiszámoló ugyanis
kezdetét veszi.)

A katakombákból néha el-
sétáltak a boltba. Vettek
kenyeret és tejet,
sajtot a reggelihez. Meg-
esett, hogy katonák kezére
kerültek. Egy-két pofon
nyomot hagyott az arcukon.
Nem volt kedvük újra
kezdeni a régi istenek
dicséretét. Rendszerint
üvöltött velük minden
igaz római. „Oroszlánokat
nem szokás keresztelni, ugye?”

Bizonytalan évszak lopódzik a kertbe,
dér marad a kinnfelejtett poharak
peremén és a dél, a merőleges hőség
nem fog kímélni senkit. A moziműsorok
bágyadtan áznak le az újságról. Nem
lehet vesztes ez a tájkép, olvastam
már egyet s mást elhanyagolt tenyeremből.
A gyom irtózata lesz uralkodó, aztán
recsegő nyúlcsontok terítik be a
száraz és hideg homokot. A ház oltalmat
nem ad, csak tartja felettünk a telet.

Akkor már felismerhető lesz néhány
elem. És nem fog beköszönni a kert
mellett osonó borotvátlan plebejus.

A kert alól a homok el-
távozóban éppen, az
előforgott ünnepek
üldögélnek a dülő fák
ágain, igen torz napra
virradtunk tehát. Három
vonalat rajzolok
tenyerembe és tapsolok.
Hasamat csikarja a
tegnapi bor, alig szállt
le a tőkéről, pezseg
most kifelé. A töke-
súly ezúttal elméretezett,
hajónk, szigetünk nem
csupán inog, láthatóan
süllyed. Először le-
mosódnak homok és
házak és útjaim, aztán
a víz feljön - feljön
vagy átzuhog a szerény
kapaszkodókon és
kimossa szemünket.

A terasz lábánál foltos
férgek fondorkodnak.
Gyümölcstálat vetek közéjük,
aztán vizet teszek fel
forni. Teázunk, próbálok
nyugodtan viselkedni,
mintha. Mintha nem számítanék
az ősz nedveire. Mintha
nem bukna fel sós nyál
a fák gyökerénél sárosan.
Szeretnék a katedrálisra
látni innen, ez a szög
tetszik nekem. Pár kilo-
méter csupán hegynek
felfelé. És szemközt a le-
csupasztott régi lejtő,
ahonnan feltűnik a túristák
pulóvere és az oltár.

A teraszt kontúrozó nyár
betegeskedik. Sugarak égtek
a tej habjaiba és a bögre
elrepedt. Nem lehet
péntek minden rosszkedv oka,
óránk időnként még kakukkol
bent a hűvös szobában. Recseg
padló és postán küldött levél
papírja szélben. Nátha kerülget,
haragos kóbor eb. A rádiót
nyitva felejtette a szomszéd
több nappal ezelőtt, nem
soványodik a zaj.

A teraszon párolgó levek kémiája
lehetne a férfikor első és leg-
főbb ideája. A kert, mondjuk
szorongás melegágya. Barázdák arcán
és kezén a tervek; ami lesz, mert
lehet, legyen meg. A föld színén
a trágya és a szél felette
holnaptól a felejtés duettje.
Körben az erdőt formázó
gyomok hűvöse írása tárgya:
még látja magát, ahogy utat
vét és a feltételezett hagyaték
helyét felássza.

Behallgatok hozzá, hogy szuszog, levegő be,
ki, paplan alatt mocorog: karmos bársony-
állat. Távollal bírhat, hogy ekképpen
aluszik, s oly sokat, mintha fölösleg
volna perceiből. Nem kötélre termett nyakról
bukik alá a formás fej mély szendergésbe.
Alkímisták nem szennyezte táj a homlok
dombja: a kert csak rémület, csak révület
négy esztendeje, hogy e házba vetette
éltető sorsa, a szerencse, hol naponta
enni kap, s az asszonyka melegítő teste
mellett szuszoghat.

Mérgezett tejbe ázott
kenyértől hízik, sétál
és eszeget a bögréből,
sétál és a fáknál
könnyít magán. Férfikor ez,

innen a dombok halomnak
látszanak, lehet rejtőzni,
hemperegni. Lábára tekeredik
a szelíd fehér kígyó
és enni kér. „Ez a bögre
neked is legyen elég.”
Estére már ketten
nyöszörögnek, aztán
éjfelet harangozik az
apátság tornya, aztán
virradni kezd. Orrából
reggelre folyik a vér.
A kígyó soványnak
látszik és megint enni kér.

A kormorán,
a pelikán,
a Kánaán
s a többi
már csak szó marad,
bár akad még elég
dolog, állat, növény,
amit az új klíma
alakít ki. Talán
találunk sima homok-
mezőket, ahova nem
kell az eltorzult
nemzőket fektetni és
a felszín elbír
hosszú számvetéseket,
sorokat fodrok
közé firkálva,
listákat az eltűnt
városokról. Nem
térkép, nem táj lesz,
ahol lakunk, és
nem órák alapján
fogjuk felismerni
a fényt, ami lesz,
bizonyára.

A dézsában alvó ember
csontjai holnapra
darabokban szét a
parton. Néhány patron
marad még azért,
lesz újabb mulatság

a nádas szélén, ahol
veszélytelen a dél.
Vágnak a levelek, a
dézében alvó ember
alvónak látszik és
ez jelen pillanatban
megnyugtat. Keze,
lába, feje énekel
belül, fekszik
a dézében. Nem alvó
ember, nem is
fekszik, egy zsák
homok hever a dézsa
fenekén. Egy zsák homok.

Hanyatt-
dőlk és
olvasgatók,
az évszakot
próbálom el-
helyezni a
tájban, hogy
fogok még
egyet meg-
érni a szün-
telen növekvő
porban, ahonnan
jönnek és
a ház hiába
ház, mert
jönnek.
Most még
napfény szemez-
get szőlőt,
szőlőt szemez-
getek olvasás
közben.
Hanyatt-
dől a ház,
árnyék
a holt víz
pár méterre
innen, ahol
delente
fürödni szok-
tam. Ősz
van, ez jut
eszembe és

a könyvem
asztalra fordul.

Kolombusz nyomában
partra hágok, gyér
bozót vezet a fákhöz
és a fákon túl
ostobán fehérre
meszelt házhoz. Látnok
legyen, aki lát
engem. Göröngyök
lapulnak ásott
veremben, a kút majd
betemet valakit:
most csak a ház
él, ajtaja tárva
és a benti lámpa
éppen elvakít.

A franciát jól beszéli,
végül is onnan származik:
ha szél támad
a peremen, nyugtalanul
nézi az elvakult napot,
a szálló homokon át
az eladott várost. Nem
érhet véget így, ezt
mondogatja éhesen és
kéri, mutassam meg a két
kezem, jósolna jövőre
jót; aztán kér, tegyem
a tarkójára. Túrista nem
lehet szabad. Nem tudja
még, az erdő alatt
zöld penészt növesztő
romokban új faj készülődik.
Sár lesz jövőre, a láb
is lassan elrohad. Feléli
az a néhány ritkánhajú
férfi a kongó falukat.

„Szelídített fák? Ez árulás.
A munka átizzasztja ingemet.
Napfényből túlzás ez. Máskor
a sár. Cipőmön szállítom ide-
oda. Méltatlan vagyok erre

a hasra, így szendvicsem
és förtelmes szagot ereszt.
Nehezen fogad a domb.
Távolságot jelent, legyőzése
vitaminok árán. Trágya
ledér fuvalma a párán,
hajnal harmatán. A gyom
nyomom keresve terjed.
Terjeng a nyirkos ősz más
napokon. Lapozom a kertről
írott könyveket, különös
szándék nélkül immár.”

A katedrális lehetne bárhol;
kőből, csontból, lehetne
hátról, egészen kicsiben, ahol
nem járunk ma már, csak
vizet kiönteni. Lehetne
kongó boltozat és dongó legyek
lehetnének az oltárképek
alatt. Lehetne por, amit
gyerekek tornyoznak magasra.
Lehetne bor, amit férfi
kortyol mohón és folyik
a száj két szélén, egész
a hasra. Lehetne árnyék
vagy rozsdá, rátelepedne
a fémek színére. Lehetne só
korai havakra. Alig számít,
amikor uzsonnát bontok ki
a zsákból és hátam fünek
támasztva nézem a hegység
délutáni arcát és az arc
közepéből kiszögellő tornyot,
mi lehetne még. Úgy tűnik,
távol van, ezért kicsi. De
növekszik. Jön felém. És néz.

Díszletünk legyen a kert,
a kert végén emelkedő
halom és gyomtól megfosztott
terület. Veszítse életét
a modell, a tömeg pedig
ostromolja testét, a holtában is
szép anyagot. Emelkedjen
a test. Élelmes vállalkozók
fussanak póznákért, jelöljék

görbe késükkel a levitáció stációit.
Nemesüljön értékke
az emlék, a hajnalig tartó
várakozás. Legyenek írástudók
a közelben és jegyzeteljenek.
Utasítok minden statisztát, hogy
saját érdekében boruljon
arccal a földre, ha sugározni
kezd a test.

Az elhamvasztott nyár üszkéből
nem lehet sár, nem lehet vár
a száraz porból, nem lehet
nyár a nyárból, most és azonnal.
A kert, ahol fejét a gyom
felszegte zölden és büszkén,
zörög. Keresztirányban vágok át
és fázok. Szerettem volna őrzőnek
egy tüskés állatot, akartam
a kertbe, hordja el hullott
almáimat, mutasson példát
a védekezésről. Ólat, apró házat
rendeztem be kutyának, húzódjon
hó elől, ha erre téved. Égettem
diólevelet, nyári rongyot, férget.
Átnézek most a többi kerten,
a pucér fagyon, meddig látok el.
Látom a részegeket, akik mindig
részegek. Látom az asszonyokat,
akik mindig terhesek. Látom az
erdőben a halmokat és dombokat,
a levét látom, amit a hajnal
ereszt és a csillogást, amit
november hoz a vízre. Legyek
másznak elő az egyik utolsó nap-
sütésre. Darázsból taposom ki
a mézet, a színe arany és fekete.
Király vagyok, aki az országot
kedvére tékozolja.

-&-